

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
Problems and Obstacles in the Implementation of Social Welfare
Provision for the Elderly in Khuan Lang Municipality,
Hat Yai District, Songkhla Province

ธัญพิชชา แซ่วุ่น
Tunpitcha Saewun

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkhla University

2566

ชื่อสารนิพนธ์ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นางสาวธัญพิชชา แซ่วุ่น
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์นะ)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์นะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา หลีกภัย)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา)

ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อสารนิพนธ์	ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวธัญพิชชา แซ่วุ่น
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และเพื่อศึกษาปัจจัยภายนอก ด้านนโยบายของรัฐและด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีผลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อายุ 60-79 ปี จำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยสถิติที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุ ในพื้นที่ 6 หมู่บ้านของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีสภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้ และด้านนันทนาการ โดยเมื่อนำมาจัดลำดับพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้ ตามลำดับ ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ด้านรายได้เฉลี่ย โรคประจำตัว ลักษณะที่อยู่ ปัจจัยภายนอก ด้านนโยบายและด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ สำหรับข้อเสนอแนะ คือ การส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ รวบรวมความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งช่วยให้เทศบาลเมืองควนลังสามารถจัดทำแผนพัฒนาสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุผ่านการประเมินกลุ่มผู้สูงอายุ และเพิ่มจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ของ

(4)

แต่ละหมู่บ้าน เข้าพบปะพูดคุย สอบถามสภาพความเป็นอยู่ และการเข้าตรวจสุขภาพเป็นประจำ
อย่างต่อเนื่อง

Minor Thesis Title	Problems and Obstacles in the Implementation of Social Welfare Provision for the Elderly in Khuan Lang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province
Author	Tunpitcha Saewun
Major Program	Public Administration
Academic Year	2023

ABSTRACT

The objective of this study was to study the level of problems and obstacles in the implementation of social welfare provision for the elderly. To study characteristics and external factors in state policy and inter-agency cooperation that affect the level of problems and obstacles in the implementation of social welfare for the elderly of Khuan Lang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province. The sample group was the elderly population of Khuan Lang Municipality, aged 60-79 years, 314 people. The instrument used in the study was a questionnaire. The statistics used in the research were number, percentage, mean, and standard deviation. The statistical tests were t-test, one-way ANOVA and multiple regression analysis.

The results of the study showed that the elderly in the area of 6 villages of Khuan Lang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province had problems in operating social welfare for the elderly as a whole at a moderate level, which could be divided into 3 aspects: health and treatment, finance and income and recreation. When sequencing, it was found that the most problematic aspect in order namely recreation, health and treatment, finance and income, respectively. The study on association found that personal factors include average income, underlying disease, and housing characteristics. External factors in policy and interagency cooperation affect the problems and obstacles of social welfare operations for the elderly. The recommendation is to publicize the rights and benefits of welfare for the elderly to the elderly in the community thoroughly. The suggestion is to promote careers for the

(6)

elderly, organize public relations on various benefits, collect opinions and needs of the elderly in the area. This allows the Khuan Lang Municipality to develop a welfare development plan for the elderly through the assessment of the elderly group and increasing the number of Village Health Volunteers (VHVs) of each village to meet and talk about living conditions and regular health check-ups.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของสารนิพนธ์เล่มนี้ ได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากหลายท่าน ทั้งนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาตลอดระยะเวลาในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรทัต ตรีตระกูลมุกดา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา หลีกภัย คณะกรรมการ ที่ให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณะการจัดสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทุกท่านที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้ให้สารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ประชาชนของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทุกท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการวิจัย

สำหรับบุคคลที่สำคัญและขาดเสียมิได้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ อันเป็นที่เคารพรักร้อยยั้งที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ประโยชน์และคุณค่าของสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทเวทิตา แก่ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

ธัญพิชชา แซ่วุ่น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(8)
รายการตาราง	(10)
รายการภาพประกอบ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 สมมติฐาน	3
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุและบทบาทของผู้สูงอายุ	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์.....	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคม	20
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
3.1 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	40
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.3 เครื่องมือในการวิจัย	42
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	47
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4.2 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	48
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก.....	51
4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	54
4.5 ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	57
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
5.1 สรุปผลการวิจัย	71
5.2 อภิปรายผล	73
5.3 ข้อเสนอแนะ	76
ภาคผนวก.....	85
แบบสอบถาม.....	86
ผลการทดสอบค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	92
ประวัติผู้เขียน.....	93

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด 6 หมู่บ้านในตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	42
3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุทั้งหมด 6 หมู่บ้านในตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	43
4.1 ความถี่และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	49
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ด้านนโยบายของรัฐ.....	53
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน.....	54
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและ อุปสรรคการดำเนินงาน.....	55
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและ อุปสรรค การดำเนินงาน ด้านสุขภาพและการรักษา.....	56
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและ อุปสรรค การดำเนินงาน ด้านการเงินและรายได้.....	57
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและ อุปสรรคการดำเนินงาน ด้านนันทนาการ.....	58
4.8 ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม ด้วยการทดสอบ one sample t-test.....	59
4.9 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัย ส่วนบุคคล ด้านเพศที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ independent sample t-test.....	59
4.10 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัย ส่วนบุคคล ด้านอายุที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ one-way ANOVA.....	60
4.11 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัย ส่วนบุคคล ด้านการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ one-way ANOVA.....	61
4.12 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัย ส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ one-way ANOVA.....	61

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.13 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรสที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบ one-way ANOVA.....	62
4.14 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับรายได้ที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบ one-way ANOVA.....	63
4.15 ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับรายได้ที่ต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุวิธี Least Square Distance (LSD).....	63
4.16 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านโรคประจำตัวที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบ one-way ANOVA.....	65
4.17 ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านโรคประจำตัวที่ต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุวิธี Least Square Distance (LSD).....	66
4.18 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับลักษณะที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบ one-way ANOVA.....	67
4.19 ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุวิธี Least Square Distance (LSD).....	68
4.20 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ...	68
4.21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	70

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	40

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ประเมินสถานการณ์ผู้สูงอายุโลกไว้ว่า ผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมากกว่าที่ผ่านมา และคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2593 จะมีผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 22 ของประชากรโลก เนื่องจากผู้สูงอายุมีอายุที่ยืนยาวขึ้นจากการแพทย์และสาธารณสุขที่มีความทันสมัย (องค์การอนามัยโลก, 2565) เฉกเช่นเดียวกับในประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2565 ซึ่งมีผู้สูงอายุสูงถึง 12.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.9 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2583 คาดว่าประชากรรวมของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นช้าลง แต่ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเป็นผู้สูงอายุร้อยละ 31.4 ทั้งนี้ยังมีการคาดการณ์ว่าผู้สูงอายุทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี และผู้สูงอายุตอนปลายจะเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 7 ต่อปี จากข้อมูลดังกล่าวส่งผลให้มีอัตราการพึ่งพิงของประชากรสูงอายุต่อวัยทำงานมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีภาระของประชากรวัยแรงงานที่เกื้อหนุนดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565) ประกอบกับผู้สูงอายุมักจะมีปัญหาด้านความเสื่อมถอยของร่างกายทำให้มีปัญหาด้านสุขภาพและโรคเรื้อรังต่างๆ ตลอดจนการมีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมประจำวัน ซึ่งล้วนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน (Phra Rangson Suwan และคณะ, 2022) ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นในเรื่องของการดูแลในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลในการอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มวัยผู้สูงอายุและวัยอื่นๆ รวมถึงในแต่ละกลุ่มวัยของผู้สูงอายุเกิดความต้องการได้รับการดูแลที่ดีและจำเป็นต้องสอดคล้องกับความแตกต่างของกลุ่มวัย ปัจจัยพื้นฐานของแต่ละช่วงอายุ แตกต่างกันทำให้ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดสวัสดิการทางสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุจึงควรเป็นบริการที่มีความหลากหลาย และต้องมีการคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องของแต่ละช่วงวัย ซึ่งที่ผ่านมาการจัดบริการสวัสดิการสังคมขององค์กร หน่วยงานต่างๆ ความหลากหลายที่มีอยู่อาจจะยังไม่เพียงพอ กับความต้องการสำหรับการที่ผู้สูงอายุควรจะได้รับ อีกทั้งไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมด และยังไม่สามารถกระจายได้อย่างทั่วถึง รูปแบบบริการเน้นการสงเคราะห์มากกว่าให้บริการตามสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ (สิทธิพันธ์ พูนเอียด และคณะ, 2564)

การจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นได้เริ่มต้นก่อตั้งมานานแล้ว แต่การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในรูปแบบใดก็ยังคงขาดความเข้มแข็งที่มากพอ รัฐบาลในยุคต่าง ๆ พยายามเข้าไป

ปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้นและมีความเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบัน มาตรา 78 ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สามารถรวมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดให้เป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่ทั้งจังหวัด คือ รัฐต้องกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นในการตัดสินใจของท้องถิ่นตนเอง นำการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ระบบสาธารณสุขโภชนาการและสาธารณสุขการของท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสารสนเทศของแต่ละท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และมีความเท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ อีกทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อม ให้กลายเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยมีการคำนึงถึงเจตนาารมณ์ของประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดอีกด้วย เพื่อส่งเสริมสิทธิของผู้สูงอายุด้านต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล การป้องกันโรค การจัดกิจกรรมนันทนาการ ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพและรายได้ โดยให้อำนาจหน้าที่ในการจัดสวัสดิการสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยให้อยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ดาวนภา เกตุทอง, 2563)

ปัจจุบันประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั้งหมด 5 รูปแบบ หนึ่งในนั้น คือ เทศบาล โดยมีการจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2476 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นการปกครองรูปแบบการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ อีกทั้งการพัฒนาของประเทศ ทำให้การปกครองท้องถิ่นมีความเจริญมากยิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันออกไป จากกิจการบางอย่างที่เป็นเรื่องเฉพาะของท้องถิ่นนั้นๆ (มรุต วันทนากกร, 2557)

เทศบาลเมืองควนลังตั้งอยู่ที่ตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทางทิศใต้ของอำเภอหาดใหญ่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอหาดใหญ่ประมาณ 2 กิโลเมตร เทศบาลเมืองควนลังมีพื้นที่ประมาณ ประมาณ 41,725 ไร่ หรือ 66.76 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นการบริหารของท้องถิ่น ย่อมได้รับผลกระทบในเชิงการบริหารงานภายในองค์กร ที่ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองควนลังจะได้ผลจากสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งวิสัยทัศน์ของเทศบาลควนลัง คือ ควนลังเมืองสวยงาม สงบสุข และมีพันธกิจ ได้แก่ การยกระดับทางการกีฬา การแก้ไขปัญหาหน้าท่วม ภัยพิบัติ การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล สิ่งแวดล้อม การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างภูมิทัศน์ การพัฒนาอาชีพ การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสืบสานศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ซึ่งกระบวนการดำเนินงานดังกล่าวนี้เรียกได้ว่าเป็นการสร้างระบบสวัสดิการทางสังคม โดยมีฐานจากการขับเคลื่อนการพัฒนาที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่พื้นที่โดยที่รัฐจะให้อำนาจของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง ซึ่งข้อมูลจากปี พ.ศ. 2565 พบว่า เทศบาลเมืองควนลังมีประชากรจำนวน 50,571 คน เป็นผู้สูงอายุจำนวน 7,383 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ของ

ประชากรทั้งหมด ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้ควรได้รับสวัสดิการสังคมจากเทศบาลเมืองควนลังอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ทางเทศบาลเมืองควนลังได้มีการนำนโยบายการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุมาบริการแก่สมาชิกของชุมชนผ่านระบบกลไกการทำงานแบบบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ แต่ถึงอย่างไรก็ตามเนื่องด้วยชุมชนมีลักษณะเป็นชุมชนเมืองการดำเนินงานดังกล่าวไม่สามารถตอบสนองความต้องการและบรรลุวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมด

ดังนั้น จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานการจัดสวัสดิการด้านสุขภาพและการรักษา ด้านนันทนาการด้านการเงินและรายได้ และด้านที่อยู่อาศัยและความปลอดภัย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาระบบ การดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมกลไกการทำงานเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอก ด้านนโยบายของรัฐและด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ที่ส่งผลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

1.3 สมมติฐาน

1. ระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะที่อยู่อาศัย และโรคประจำตัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐบาลและด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน มีผลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. เป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่สามารถสนับสนุนนโยบายและแผนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุและเปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ

- ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โรคประจำตัว และลักษณะที่อยู่อาศัย

- ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ด้านรายได้ ด้านสุขอนามัย และด้านนันทนาการ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา หมู่บ้านจำนวน 6 หมู่บ้านของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังนี้ 1) หมู่ที่ 1 หน้าควน 2) หมู่ที่ 2 บางแพบ 3) หมู่ที่ 3 ควนลัง 4) หมู่ที่ 4 วังหรั่ง 5) หมู่ที่ 5 ม่วงค่อม 6) หมู่ที่ 6 ทุ่งควนจีน

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้สูงอายุ อายุ 60-79 ปี ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 คน ซึ่งจำนวนประชากรนี้

ได้จากการคำนวณโดยใช้การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัย ใช้เวลาการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน กันยายน 2564 - มีนาคม 2566

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60-79 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ นันทนาการ การเงินรายได้ ที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60-79 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การดำเนินงาน หมายถึง วิธีการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมในด้านรายได้ สุขอนามัย และนันทนาการของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60-79 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ข้อจำกัดที่มีผลต่อวิธีการพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมในด้านรายได้ สุขอนามัย และนันทนาการของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60-79 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

แนวทางการดำเนินงาน หมายถึง วิธีการแก้ไขปัญหากระบวนการให้ความช่วยเหลือด้านรายได้ สุขอนามัย และนันทนาการของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60-79 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดแนวคิดการวิจัย ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุและบทบาทของผู้สูงอายุ

2.1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

2.1.2 บทบาทของผู้สูงอายุ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

2.2.1 ความหมายความต้องการ

2.2.2 ลักษณะความต้องการของบุคคล

2.2.3 ทฤษฎีความต้องการของบุคคล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคม

2.3.1 ความหมายสวัสดิการสังคม

2.3.2 แนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคม

2.3.3 การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุและบทบาทของผู้สูงอายุ

การมีอายุเพิ่มมากขึ้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะเริ่มตั้งแต่บุคคลเข้าสู่วัยผู้ใหญ่และจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อม จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณที่แตกต่างกันออกไป ในด้านการกำหนดช่วงแห่งการเข้าสู่ ความเป็นผู้สูงอายุและการกำหนดความหมายของผู้สูงอายุนี้ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

2.1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ เป็นคำที่บ่งบอกถึงตัวเลขที่มีมากขึ้น โดยทั่วไปแล้วจะนิยม นับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบัน คนแก่ คือ มีอายุมาก หรืออยู่ในวัยชรา และให้ความหมายของคำว่า ชรา คือ แก่ ด้วยอายุ ขำรุดทรุดโทรม ตามความหมายโดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ส่วนองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations, UN) ใช้คำในภาษาอังกฤษของผู้สูงอายุว่า Older Person หรือ Elderly Person และได้ให้นิยาม

ว่า ผู้สูงอายุ คือ ประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป โดยเป็นการนิยาม นับตั้งแต่อายุเกิด (ชมพูนุท พรหมภักดี, 2556)

ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วบางกรณีอาจไม่ได้กำหนดอย่างเป็นทางการหรือ ระบุชัดเจนทางกฎหมาย อาจจะเป็นการมองโดยภาพรวมของประเทศไว้ โดยมองตั้งแต่อายุ 65 ปีขึ้นไป จะถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้สูงอายุ แต่ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนา หลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย กำหนดไว้หรือทำข้อตกลงไว้ที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป หรือตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ในประเทศแถบทวีปแอฟริกา เนื่องจากประชากรมีอายุยืนยาวไม่เท่ากับภูมิภาคอื่น ๆ (รศรินทร์ เกรย์, 2556)

เรวดี สุวรรณพเก้า (2556) ได้นิยามคำว่า ผู้สูงอายุไว้ว่า ผู้สูงอายุควรใช้เป็นตัว เลขที่อายุ 65 ปีขึ้นไป เนื่องจากหลักฐานเชิงประจักษ์เชิงตัวเลข การสัมภาษณ์ต่างๆที่ได้ทำเชิงลึกกับ กลุ่มผู้สูงอายุพบว่า คนไทยมีอายุที่ยืนยาว ได้แก่การมีอายุที่เหลืออยู่ในปัจจุบันของผู้ที่มีอายุ 65 ปี เท่ากันกับ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีของเมื่อกว่าห้าสิบปีที่ผ่านมา

จิตติวรรณ แสงสิงห์ (2557) ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยแบ่งออกเป็นผู้สูงอายุตอนต้น อายุ 60 - 69 ปีและผู้สูงอายุตอนปลาย อายุ 70 ปีขึ้นไป

พวงทอง ไกรพิบูลย์ (2557) กล่าวถึง ผู้สูงอายุบางคนเรียก ผู้สูงวัย เป็นคำที่แสดงให้เห็นถึงคนที่มีอายุมาก โดยนิยมนับตามอายุแรกเกิด (Chronological Age) ทั่วไปเรียกกันว่า คนแก่ หรือคนชรา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า ชรา คือ แก่ด้วย อายุ ชำรุดทรุดโทรม คนแก่ คือ คนที่อยู่ในวัยชรา นอกจากนั้น ราษฎรอาวุโส (Senior Citizen) ยังเป็นอีกคำที่ใช้เรียกแทนผู้สูงอายุ สำหรับการใช้อำนาจอังกฤษ องค์การสหประชาชาติ (United Nations, UN) และ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) ได้ใช้คำเรียกแทน ผู้สูงอายุว่า Older Person or Elderly Person แต่เท่าที่ได้สืบค้นและการอ่านเอกสารต่างๆทั้งที่เป็น ของ องค์การอนามัยโลกและองค์การสหประชาชาติมักใช้คำว่า Older Person มากกว่าคำว่า Elderly Person

ศรันยา สติตย์ (2557) ให้ความหมายผู้สูงอายุว่า หมายถึง บุคคลเพศชาย และเพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีความเปลี่ยนแปลงและเสื่อมถอยโดยธรรมชาติ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์

ปานใจ จันทร์สีดา (2558) ได้กล่าวถึงความหมายของผู้สูงอายุว่า การสูงอายุตามปี ปฏิทิน โดยการนับจากปีที่เกิดเป็นต้นไป และบอกได้ทันทีว่า ใครมีอายุน้อยเพียงใด การสูงอายุตามวัยก็คือการสูงอายุตามปีของปฏิทิน ซึ่งเป็นการพิจารณาจากการสภาพสรีระและสภาพร่างกายของ บุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น

วรรณิกา สระศรี (2558) กล่าวว่า ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลง รูปแบบแผนในการดำรงชีวิต ซึ่งการกำหนดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เป็นการกำหนดตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดให้เพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คือผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลขององค์การสหประชาชาติ

บรรลุ ศิริพานิช (2560) ให้คำนิยามผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) ไว้ว่ายังไม่สามารถให้นิยามที่แน่นอนได้ว่า อายุเท่าใด จึงจัดว่าเป็นผู้สูงอายุ (Older/Elderly Person) แต่ในการนำเสนอข้อมูลสถิติ และตัวชี้วัดของผู้สูงอายุ สหประชาชาติใช้อายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ใช้อายุ 65 ปีขึ้นไป เป็นตัวกำหนด สำหรับประเทศไทย กำหนดนิยามผู้สูงอายุ ไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ผู้สูงอายุ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ในรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2560 ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และประชากรสูงอายุ หมายถึง ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป

สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์ และคณะ (2562) ได้อธิบายไว้ว่า วัยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิตจะมีลักษณะต่างๆ ที่ตรงกันข้ามกับวัยเด็กจัดเป็นผู้สูงอายุ คือการที่เป็นวัยที่มีแต่ความเสื่อมโทรมลง การเปลี่ยนแปลงทิศทางที่ตรงกันข้ามกับเมื่อในอดีต ซึ่งเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) ได้มีการแบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- ผู้สูงอายุตอนต้น คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ถึง 69 ปี
- ผู้สูงอายุตอนกลาง คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 70 ถึง 79 ปี
- ผู้สูงอายุตอนปลาย คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป

สรุป ผู้สูงอายุ หรือวัยชรา ในแต่ละสังคมหรือในแต่ละประเทศจะให้ความหมายที่ต่างกันไป ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาถืออายุ 65 ปี เป็นวัยสูงอายุ เป็นต้น แต่อายุไม่ได้บ่งบอกว่า ใครเป็นผู้สูงอายุ เพราะมีบางคนแม้จะอายุ 60 ปี หรือ 65 ปี แต่ยังมีร่างกายและสุขภาพที่แข็งแรง แต่สำหรับประเทศไทย ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ตามเกณฑ์ของกฎหมายปลดเกษียณอายุข้าราชการ และตามกฎหมายอื่น ๆ รวมทั้งจารีตประเพณีบางอย่าง ทำให้พบได้ว่ามีผู้ให้ความหมายของผู้สูงอายุไว้มาก แต่โดยความหมายโดยรวมค่อนข้างใกล้เคียงกัน โดยสรุปว่า ผู้สูงอายุจะเป็นวัยที่มีการดำเนินชีวิตที่แปรเปลี่ยนไป

2.1.2 บทบาทของผู้สูงอายุ

บทบาทของผู้สูงอายุที่คุ้นเคยกันเป็นอย่างดี คือ บทบาทของการเป็นญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวที่ทุกคนต่างให้ความเคารพนับถือ เปรียบเสมือนร่มโพธิ์ร่มไทรที่ให้ความร่มเย็น เป็นสุขแก่บุตรหลาน แต่บทบาทของผู้สูงอายุบางคนหรือในบางพื้นที่อาจเป็นมากกว่าการเป็นญาติผู้ใหญ่ในบ้าน ผู้สูงอายุบางคนยังมีบทบาทอื่น ๆ ซึ่งจะได้นำเสนอบทบาทที่หลากหลายของผู้สูงอายุ ดังต่อไปนี้ (ณัฐจิรา ทองเจริญชูพงศ์, 2554)

1. บทบาทของผู้สูงอายุต่อครอบครัว

1.1 ฐานะเป็นพ่อ แม่ หรือญาติผู้ใหญ่ ถึงแม้ว่าครอบครัวนั้นผู้สูงอายุมีบทบาทรองจากพ่อ แม่ แต่ก็ยังมีบทบาทคงไว้ซึ่งระบบครอบครัว มีบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน เป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว เป็นที่ปรึกษาในการเลือกคู่ครองให้บุตรหลาน ช่วยอุปการะด้านที่อยู่อาศัยและช่วยสนับสนุนลูกหลานให้ได้เล่าเรียน

1.2 ฐานะเป็นผู้ช่วยเหลืองานในครอบครัว ได้แก่ การช่วยดูแลเลี้ยงหลาน เหน่น ช่วยดูแลบ้านและทำงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ

1.3 ด้านเศรษฐกิจต่อครอบครัว เมื่อในอดีตผู้สูงอายุมีบทบาทสำคัญในการจัดการทรัพย์สินและมีอำนาจในการตัดสินใจซื้อทรัพย์สินที่มีราคาแพง เช่น ที่ดิน ที่นา และบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระเศรษฐกิจทางครอบครัว ตลอดจนดูแลรักษาผลประโยชน์ในครอบครัว แต่ในสภาพปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสถานภาพบทบาทของผู้สูงอายุ

2. บทบาทต่อสังคมหรือชุมชน บทบาทของการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือพิพากษาในกรณีพิพาทหรือทะเลาะเบาะแว้งในชุมชน บทบาทนี้เป็นบทบาทที่มีความหมายแต่พบน้อยมากในปัจจุบัน เพราะผู้ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นผู้ชี้ขาดหรือไกล่เกลี่ย ในกรณีที่เกิดในชุมชนเกิดปัญหากันนั้น ต้องเป็นผู้ที่ทุกคนให้ความเคารพนับถือยกย่องและให้ความเชื่อถือ ปัจจุบันไม่ค่อยมีวิจัยที่นำเสนอบทบาททางด้านนี้ของผู้สูงอายุ อาจเป็นด้วยสภาพชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ภาระในการไกล่เกลี่ยตัดสินคดีความกลายเป็นเรื่องของบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน ที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเป็นบุคคลที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ นับถือ ซึ่งอาจไม่ใช่ผู้สูงอายุก็ได้

บทบาทของผู้สูงอายุในสังคมไทยในฐานะที่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตมากหรือกล่าวได้ว่า เป็นผู้รอบรู้ร้อนมาก่อน และเป็นผู้สั่งสมสืบทอดภูมิปัญญาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ ในการอบรมสั่งสอนสิ่งต่างๆ ให้แก่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า โดยการให้เป็นที่ปรึกษา แนะนำช่วยเหลือปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวหรือปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสังคม รวมถึง

บทบาททางชุมชนและสังคมที่ค่อนข้างหลากหลาย ทั้งบทบาททางตรงและทางอ้อม โดยครอบคลุมถึงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557) ดังนี้

1. บทบาททางเศรษฐกิจ โดยบทบาทด้านนี้ของผู้สูงอายุแบ่งเป็น บทบาทโดยตรงและบทบาทโดยอ้อม ซึ่งบทบาทโดยตรงยังมีอยู่น้อยมาก อาทิ การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ที่ดิน หรือบ้าน ซึ่งผู้สูงอายุที่มีบทบาทเชิงเศรษฐกิจ นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้สูงอายุแล้ว ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในทางเศรษฐกิจก็จะมีโอกาสที่จะมีบทบาทในด้านอื่นๆ มากขึ้น ส่วนในทางอ้อมผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ผ่านเหตุการณ์ต่างๆ มากมาย เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ จึงสามารถทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำหรือชี้แนวทางในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ ให้กับบุคคลที่อยู่ในวัยผลิตทางเศรษฐกิจได้

2. บทบาททางสังคม เนื่องจากสังคมไทยมีวัฒนธรรม และหลักคำสอนของศาสนาที่มีการเคารพผู้สูงอายุกว่า เพราะสังคมไทยมองว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตมากกว่า ดังนั้น บทบาททางสังคมของผู้สูงอายุ จึงได้แก่ การถ่ายทอดประสบการณ์ การอบรม สั่งสอน การเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคให้แก่คนรุ่นหลัง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพ การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุที่สามารถเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์หรือการเป็นวิทยากรได้ในวงกว้างยังมีไม่มาก ทั้งที่ผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์สูง เช่น เป็นผู้ที่เคยรับราชการ หรือทำงานในองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ ส่วนหนึ่งมาจากผู้สูงอายุเองไม่นิยมถ่ายทอดในวงกว้าง เพราะมองว่าตนเองควรถึงวัยที่ต้องพักผ่อนแล้ว และส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะสังคมในปัจจุบันไม่เชื่อมั่นในตัวของผู้สูงอายุ

3. บทบาททางการเมืองการปกครอง เนื่องจากในสังคมไทยกำหนดให้ผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมืองในการปกครองระดับท้องถิ่นต้องได้รับการเกษียณอายุเมื่อ 60 ปี ขึ้นไป เช่น กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ทำให้บทบาททางการเมืองของวัยผู้สูงอายุ ลดน้อยลงไป แต่การเมืองในระดับประเทศซึ่งไม่มีข้อจำกัดดังกล่าว ผู้สูงอายุที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมานาน จะได้รับการยกย่องเพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากยิ่งขึ้น เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก อบต. สมาชิก อบจ.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

2.2.1 ความหมายของความต้องการ

ความต้องการของมนุษย์เป็นเครื่องกระตุ้นและแรงผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาให้เห็น เพื่อตอบสนองสิ่งที่เป็นเป้าหมาย โดยพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีการศึกษา เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ที่ยอมรับโดยทั่วไป ได้แก่

ก้องเกียรติ รัชชธรรม (2556) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง ความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากการที่ตนเองคาดหวัง ที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าในปัจจุบัน สามารถวัดได้จากสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพความเป็นจริงว่ามีความแตกต่างกันมากหรือน้อยเพียงใด

สร้อยญา สุขเพิ่ม (2556) ได้อธิบายว่า มนุษย์นั้นเพียรพยายามทุกวิถีทางที่จะให้บรรลุความต้องการที่ละขั้น เมื่อมนุษย์ได้รับความต้องการตามที่ตั้งไว้ในขั้นแรกแล้วจะแปรเปลี่ยนเป็นความสนใจสิ่งใหม่ๆ โดยจะลดความสนใจในสิ่งที่เคยสนใจมาก่อนลง แต่อย่างไรก็ตามความต้องการที่เคยได้รับแล้ว อาจจะกลับมาเป็นความต้องการรูปแบบเดิมอีกครั้งหรือเป็นความต้องการใหม่ได้ แต่จะเป็นเช่นเดิมอีกครั้งเมื่อได้รับความต้องการนั้นแล้ว และมีความต้องการอื่นๆ เข้ามาแทน

เดชวดี พสุธาตระกูล (2557) ได้อธิบายถึง ความต้องการ (Need) เป็นความต้องการของมนุษย์ หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ไม่เคยได้รับหรือยังไม่มี และต้องการการได้มา ซึ่งมนุษย์จะมีความต้องการขั้นพื้นฐาน และมีความต้องการทางสังคมร่วมด้วย การที่บุคคลพยายามเพื่อสิ่งที่ตนเองขาด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปรับเปลี่ยนทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงทั้งพฤติกรรมภายในและภายนอก โดยเปรียบเสมือนแรงกระตุ้น เพื่อให้ตนเองได้มาสิ่งยังที่ตนปรารถนาตามความต้องการ

Mckilip (1987 อ้างถึงใน ชุตติกาญจน์ สลาหลง, 2563) ให้ความหมายของความต้องการว่า หมายถึง การตัดสินใจคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบ และพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหา ซึ่งการให้ความหมายข้างต้น จะพบความเกี่ยวข้องในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความต้องการ เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
2. ความต้องการ เป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อได้รับผลผลิตไม่เพียงพอ
3. ความต้องการ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล
4. ความต้องการ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาหาหนทางในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มนุษย์ยังไม่เคยมี ไม่เคยได้รับหรืออยากเป็นในสิ่งที่ยังไม่เคยเป็น ทำให้เกิดมีความปรารถนา โดยมนุษย์ส่วนที่จะมีแรงกระตุ้นต่อการพยายามเพื่อให้ได้ยังสิ่งที่ตนเองคาดหวัง ซึ่งในแต่ละบุคคลนั้น มีความต้องการที่แตกต่างกันไปแม้ว่า

จะมีสถานะหรือปัจจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเหมือนกันก็ตาม และเมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการแล้วจะเกิดความพึงพอใจแต่ความพึงพอใจของแต่ละตัวบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไปด้วย

2.2.2 ลักษณะของความต้องการของบุคคล

วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต ไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ในการดำรงชีวิต การเรียนรู้หรือการมีวุฒิภาวะ สามารถเกิดได้จากทางร่างกายของมนุษย์ ที่ส่งผลต่อสิ่งอื่น และสิ่งเหล่านั้นจะส่งผลให้ร่างกายของมนุษย์มีความรู้สึกมีความสุขและพึงพอใจ และยังสามารถทำให้มนุษย์มีแรงในการดำรงชีวิต ให้ร่างกายถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้ ว่องไว มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองสภาวะอารมณ์ สิ่งกระตุ้นที่เกิดจากทั้งจากภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการได้รับอาหาร เพราะอาหารเป็นสิ่งที่ทำให้อยู่รอด เป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

1.2 ความต้องการ การพักผ่อน เปรียบเสมือนการที่ร่างกายได้รับการสร้างพลังงาน จากที่ได้เสียพลังงานจากการใช้ชีวิต

1.3 ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม อาศัยความสมดุลทางร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไป และต่ำเกินไปพอที่ร่างกายจะทนรับได้

1.4 ความต้องการทางเพศ เป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องมีความรู้สึกในเรื่องความต้องการ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่น

1.5 ความต้องการน้ำ เพราะน้ำเป็นส่วนประกอบสำคัญของร่างกายในการทำให้มีชีวิตรอด เนื่องจากร่างกายสามารถขับน้ำออกมาได้ตลอดเวลาในรูปแบบเหงื่อ

1.6 ความต้องการการขับถ่าย เพราะร่างกายมีการย่อยอาหารสิ่งที่ได้รับเข้าไป จึงจำเป็นต้องมีการขับถ่ายเพื่อนำของเสียออกจากร่างกาย

1.7 ความต้องการอากาศ เพราะร่างกายไม่สามารถหยุดหายใจได้ การได้รับ อากาศที่บริสุทธิ์และออกซิเจนที่เพียงพอสำหรับการหายใจ

1.8 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อที่จะทำให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย ความป่วยเจ็บเป็นไข้ของร่างกาย ทำให้ร่างกายต้องพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมา เมื่อมีคนอื่นมาทำร้าย คนเราก็จะหนี หรือต่อสู้ป้องกันตัวเอง

2. ความต้องการทางสังคม และจิตใจ (Social and Psychological Needs) ความต้องการทางด้านนี้ค่อนข้างมีความซับซ้อนเนื่องจาก บุคคลแต่ละบุคคลที่จะได้รับสิ่งต่างๆที่แตกต่างกันออกไป ทั้ง สภาพสังคม สภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และการเรียนรู้ การเรียนรู้จาก

ประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งความต้องการทางด้านจิตใจของแต่ละบุคคลยังมีความแตกต่างกันไปด้วย ล้วนแล้วแต่สภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ตนเองดำรงอยู่ ทั้งในปัจจุบันและในอดีต ลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคม ดังนี้

2.1 ความต้องการทางสังคม ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้

2.2 ความต้องการทางจิตใจ และสังคมเป็นสิ่งที่สามารถเป็นการกระตุ้นจนสามารถให้กระทลงไป บางครั้งก็ไม่ได้เกิดจากเหตุผลและคุณธรรม

2.3 ความต้องการสามารถเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลได้ แม้จะเป็นคนเดียว

2.4 ความต้องการนี้มีมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มกัน เป็นพักพวกมากกว่าความต้องการเมื่อใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพัง

2.5 ความต้องการนี้เป็นพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย

2.6 ความต้องการที่เกิดขึ้นจากสังคม สิ่งเหล่านี้มีความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละบุคคล

2.7 ความต้องการที่ไม่สามารถมองเห็นได้ซึ่งมีรูปแบบเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

Tripat et al. (2017 อ้างถึงใน กชพรรณ รักษี, 2561) พบว่าความต้องการนั้น เป็นความอยากของผู้ใช้บริการกาสรที่จะเกิดขึ้นได้นั้น ต้องมีสิ่งหนึ่งที่ใดเข้ามาเป็นตัวกระตุ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความคาดหวัง เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำการหรือแสดงออก มาเป็นในรูปของพฤติกรรม กระกระทำนั้นทำขึ้นเพื่อต้องการที่จะได้มา ซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการเพื่อที่จะตอบสนองต่อความรู้สึกนึกคิดทางด้านอารมณ์ของตัวผู้ใช้บริการเอง

Ali (2013) และ Bonfanti (2016 อ้างถึงใน กชพรรณ รักษี, 2561) พบว่าลักษณะสังคม พฤติกรรม สภาพแวดล้อมแล้วฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันออกไป จะเป็นตัวกำหนดความต้องการของผู้ใช้บริการ ที่เข้ามาเป็นตัวกำหนดว่าตนเองต้องการสิ่งใดโดยการเลือกซื้อเลือกใช้บริการที่ไม่เหมือนกัน อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนดผลตอบแทน ที่มีความคาดหวังจากความต้องการนั้นแตกต่างกันออกไปด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเลือกความต้องการและสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองเสมอ

สรุปได้ว่า ความต้องการของแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะ เป็นความต้องการด้านใด จะแตกต่างกันตามสภาพสังคม สภาพความเป็นอยู่และพฤติกรรม ซึ่งความต้องการที่

แตกต่างกันจะทำให้มีเป็นตัวกระตุ้นและเปรียบเสมือนแรงผลักดันให้ตัวบุคคลได้รับสินค้าหรือบริการตามที่ได้คาดหวังไว้อย่างดีที่สุด และตอบสนองตรงตามความต้องการมากที่สุด

ความต้องการของผู้สูงอายุ

กระทรวงสาธารณสุข (2559) ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุ

- 1.1 ต้องการมีอาหารที่อุดมสมบูรณ์ เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- 1.2 ต้องการได้รับการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ
- 1.3 ต้องการเรื่องสุขภาพร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง
- 1.4 ต้องการมีที่อยู่อาศัยที่ดี เหมาะสมต่อคุณภาพชีวิต
- 1.5 ต้องการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงและการออกกำลังกาย
- 1.6 ต้องการที่จะมีผู้คอยดูแลอย่างใกล้ชิด
- 1.7 ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่

อาจจะเกิดขึ้นได้

- 1.8 ต้องการที่จะได้รับการรักษาพยาบาลอย่างรวดเร็ว
- 1.9 ต้องการได้รับการรักษาพยาบาลที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายจากรัฐ
- 1.10 ต้องการมีผู้ดูแลช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย ได้รับการรักษาพยาบาล

2. ความต้องการทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

เมื่ออายุของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น สภาพแวดล้อม และสภาพร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการทางด้านจิตใจที่แตกต่างออกไปจากเดิม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่สามารถควบคุมอารมณ์และจิตใจของตนเองได้ดียิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุสามารถควบคุมตนเองในเรื่องของอารมณ์มากกว่าวัยหนุ่มสาว ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า เมื่ออายุที่เพิ่มมากขึ้นการควบคุมตนเองทั้งเรื่องจิตใจและอารมณ์จะเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่และการได้รับการศึกษา ประการณการใช้ชีวิตที่ผ่านมา รวมไปถึงความเครียดที่เปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ลักษณะการเปลี่ยนแปลงจิตใจที่พบได้คือ การที่ผู้สูงอายุยังรับรู้ในสิ่งเดิม ๆ ยึดติดกับสิ่งที่เคยมี และเคยเป็นทั้งด้านความคิดและการมีเหตุผลต่างๆ เช่น ความจำที่เสื่อมลง ความท้อแท้ในชีวิต การควบคุมอารมณ์ หงุดหงิดง่าย หรือโมโหง่าย รวมไปถึงการเป็นที่ยอมรับ การได้รับความเคารพจากทั้งทางครอบครัวและทางสังคม การขาดความยอมรับในสภาพชีวิต เปรียบเสมือนการยอมรับได้ในการใช้ชีวิตในช่วงระยะ เวลาสุดท้ายของชีวิต ทำให้จะสามารถเห็นได้ว่าผู้สูงอายุบางคนมุ่งสร้างความดีงามให้แก่ตนเองและผู้อื่น เป็น

ความรู้สึกที่ยอมรับได้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของตนเอง ความผิดปกติทางจิตใจและในวัยสูงอายุแยกเป็นกลุ่มอาการทางจิต 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มอาการทางจิตเนื่องจากสมองเสื่อม
2. กลุ่มอาการผิดปกติทางจิตใจและอารมณ์ กลุ่มอาการทางจิตเนื่องจากสมองเสื่อม อาการเริ่มแรกผู้ป่วยที่จะเกิดขึ้นคือ ไม่สามารถจำวันที่ และเวลาได้ โรคความจำเสื่อม ความสามารถทางสติปัญญาลดลง การตัดสินใจและการปรับตัวในเรื่องต่าง ๆ ซ้ำลง กลุ่มอาการทางจิตเนื่องจากสมองเสื่อมมี 4 ลักษณะ คือ

2.1 อาการเกี่ยวกับการหลงลืม

2.2 อาการเกี่ยวกับอาการทางสมองเสื่อม

2.3 อาการเกี่ยวกับทางอารมณ์

2.4 อาการเกี่ยวกับการเพ้อคลั่ง

3. ความต้องการทางด้านสังคม-เศรษฐกิจของผู้สูงอายุ

3.1 ต้องการรู้สึกการเป็นส่วนหนึ่งทั้งในครอบครัว และสังคม

3.2 ต้องการที่จะมีบทบาททางสังคม

3.3 ต้องการได้รับความสนใจ เป็นที่ยอมรับ

3.4 ต้องการ ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากครอบครัวและสังคม

ทั้งทางด้านความเป็นอยู่ รายได้บริการจากรัฐ

3.5 ต้องการลดการพึ่งพาคนอื่น พยายามช่วยเหลือตนเอง ไม่ต้องการความเมตตา สงสารที่แสดงออกอย่างเห็นได้ชัด

3.6 ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในชุมชนและสังคม

3.7 ต้องการรับประกันทางการเงินในวัยสูงอายุ

สรุปความต้องการของผู้สูงอายุ วัยชราเป็นช่วงวัยที่ต้องการได้รับความเอาใจใส่ การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทั้งความเป็นอยู่ การรักษาพยาบาล และการได้รับความเคารพยกย่อง จากครอบครัวและสังคม สังคมไทยที่มีวิถีปฏิบัติติดกันมาอย่างต่อเนื่อง ที่มีการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งด้านสภาพร่างกายและจิตใจ แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้สูงอายุได้รับผลกระทบในเรื่องการดูแล เอาใจใส่ ที่น้อยลงด้วยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งนี้การได้รับการดูแลเอาใจใส่ยังเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้สูงอายุ และควรเริ่มต้นจากภายในครอบครัว โดยสังคมก็มีส่วนจำเป็นในการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ

2.2.3 ทฤษฎีความต้องการของบุคคล

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของบุคคล มีนักวิชาการได้อธิบายและสรุปไว้ดังต่อไปนี้

งามจิต อินทวงศ์ (2556) กล่าวว่าไว้ว่า เมื่อความต้องการขั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในขั้นนั้นก็หมดความสำคัญลง ความเพียรพยายามที่จะทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ละขั้น ไม่เป็นแรงกระตุ้นอีกต่อไป แต่จะเกิดเป็นความต้องการ และความสนใจ ในสิ่งใหม่ในขั้นต่อไป แต่ความต้องการขั้นต้น ๆ ที่ได้รับการตอบสนองไปแล้วนั้น อาจจะสามารถกลับ มาเป็นความจำเป็น หรือความต้องการครั้งใหม่อีกครั้งได้ เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองในความต้องการแรก สูญเสียหรือขาดหายไป ความต้องการที่เคยมีความสำคัญที่จะลดความสำคัญลง เมื่อมีความต้องการสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่

ภพพล ประทุมษา (2557) กล่าวถึง ความต้องการของคนสามารถ ลำดับทั้งหมด 5 ขั้น (Five General Systems Of Needs) มีการเขียนเป็นรูปพีระมิดแห่งความต้องการไว้ แสดงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Needs) กำหนดหลักการว่าบุคคลพยายามสนองความต้องการของตนเพื่อความสำเร็จของชีวิต และความอยู่รอด ซึ่งคนแรกที่ได้เขียนไว้ เรียกว่า Maslow's General Theory Of Human Motivation

ธนาชัย สุนทรอนันตชัย (2560) ได้อธิบายถึง แนวคิดของการจัดสวัสดิการที่คำนึงถึงความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ เน้นการตอบสนองความต้องการที่มักสะท้อนผ่านทางโครงการ/บริการ/รูปแบบการจัดสวัสดิการ กับกลุ่มเป้าหมายทางสังคม มีการกำหนดขอบเขตของบริการทางสังคมกับการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่มุ่งสนองความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการ นอกจากนั้นแล้วการจัดสวัสดิการยังต้องคำนึงถึงความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ เป็นต้น

หมัดเฟาซี รูบามา และกฤษดา มงคลศรี (2562) ได้มีการศึกษาแนวคิดทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ที่กล่าวถึงความต้องการมนุษย์ เรื่องความปลอดภัยในชีวิต ที่มีการมอบสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดูแลด้วยความไว้วางใจ โดยการมอบอำนาจอธิปไตยของตนเพื่อแลกกับการได้รับความคุ้มครอง ด้วยความต้องการที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์ ดังความต้องการขั้นพื้นฐานคือความต้องการด้านร่างกาย เพื่อความอยู่รอดของชีวิต ในความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ และที่อยู่อาศัยสูงสุด และลำดับสุดท้ายคือ ความต้องการทางด้านสังคม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีการรวมตัวกันอยู่เพื่อการมีสังคมมากกว่าการอยู่ตัวคนเดียว ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่มีอายุเพิ่มมากขึ้นจะมีความรู้สึก สภาวะซึมเศร้าได้ง่าย เมื่อเกิดการทอดทิ้งให้อยู่ตัวคนเดียว

ประวีณา คาไซ (2559) และนลินี พานสายตา (2559) ได้ศึกษาทฤษฎีอ็อาร์ทซ์ ที่ได้มีการแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นขั้น ๆ โดยความต้องการของมนุษย์เริ่มต้นที่ขั้นต้นก่อน

เช่นเดียวกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แต่ทฤษฎีนี้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นเพียง 3 ได้แก่

1. ความต้องการการอยู่รอด (Existence Needs) ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ที่ทุกคนควรมี และต้องการในการดำรงชีวิต คือ ปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ อาศัย ยารักษาโรค หากมนุษย์ไม่ได้ความต้องการในสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างเพียงพอก็จะส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต ร่างการ และประสิทธิภาพการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) การเป็นสัตว์สังคม ของมนุษย์ จึงมีความเป็นอยู่ที่พึ่งพาอาศัยกันทำให้เกิดความต้องการในเรื่องของความสัมพันธ์ นั่นคือ การมีความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ในรูปแบบครอบครัว ความสัมพันธ์ในรูปแบบ เพื่อนฝูง ความสัมพันธ์ในรูปแบบคนรัก รวมไปถึงการได้รับการยอมรับจากสังคม ไม่ว่าจะ เป็น ความสัมพันธ์ในรูปแบบใดที่กล่าวมา ด้วยความเป็นมนุษย์ที่สิ่งหนึ่งที่สำคัญ คือ ความรัก เพราะเปรียบเสมือนพลังในการขับเคลื่อนให้เกิดความสงบสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่คอยเชื่อมต่อกับความรู้สึกในทุกๆ ความสัมพันธ์

3. ความต้องการเติบโตก้าวหน้า (Growth Needs) หากมนุษย์ ได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นต้นแล้ว โดยความต้องการจะถูกดำเนินไปสู่ขั้นถัดไป (Satisfaction-Progression Principle) แต่หากไม่ได้รับการตอบสนองในขั้นดังกล่าว และไม่ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะถอยความต้องการกลับลงมาสู่ขั้นก่อน

ความต้องการที่จะสนองตอบต่อสภาพปัญหาต่าง ๆ ตามบทบาทสภาพการณ์ ในชีวิตประจำวัน นักจิตวิทยาชื่อ มาสโลว์ Maslow (1970 อ้างถึงใน ปาริฉัตร พันธุ์ภักดี, 2564) ได้ จำแนกความต้องการของมนุษย์จากพื้นฐานความต้องการต่ำสุดไปถึงสูงสุดตามลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกายและสรีรวิทยา (Body Needs of Physiological Needs) เป็นความต้องการในลำดับแรกที่มนุษย์ต้องการ คือ อาหารเพื่อใช้ในการ ดำรงชีวิตบรรเทาความหิว การนอนหลับพักผ่อนและในเรื่องของความต้องการทางเพศ

ขั้นที่ 2 ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safe Needs) การป้องกันภัย ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งการที่จะเกิดขึ้นที่ 2 ก็ต่อเมื่อ ความต้องการในขั้นที่ 1 ได้เกิดขึ้นและตอบสนอง ความต้องการแล้ว

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรู้และการเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่ม (Love and Belonging Needs) เพราะต้องการ การได้รับการยอมรับจากสมาชิก และต้องการทราบว่าตนเองมี ฐานะอย่างไรในกลุ่มนั้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยกย่องในความสำเร็จและเกียรติยศ (Self-Esteem Needs) เป็นความต้องการที่มีลักษณะ การได้รับความเคารพ นับถือ จากคนรอบข้าง และ ความสำเร็จทางสังคม

ขั้นที่ 5 ต้องการได้กระทำการตามความสามารถของตนเองที่เป็นจริง (Self-Actualization) เป็นขั้นสุดท้ายของความต้องการ ซึ่งเป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล เพื่อแสดงถึง สิ่งที่มีความสามารถและศักยภาพสามารถที่จะกระทำได้

ความต้องการของผู้สูงอายุนั้นตามทฤษฎีของมาสโลว์ ได้จำแนกความต้องการของมนุษย์จากพื้นฐานความต้องการต่ำสุดไปถึงสูงสุดตามลำดับขั้น ได้แก่ ความต้องการใน พื้นฐานทางร่างกาย ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ความต้องการในเรื่องความรักและ ความรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและสังคม ความต้องการการได้รับความเคารพนับถือ ยก ย่อง และลำดับสุดท้ายความต้องการความสมบูรณ์ของชีวิต

ทฤษฎี ERG (Alderfer's Existence-relatedness-Growth Theory) หรือ ที่เรียกว่า Modification ซึ่ง Alderfer (อ้างถึงใน บุชยา ลิ้มงาม, 2560) ได้นำทฤษฎีความต้องการ ของ มาสโลว์ มาทำการวิจัยโดยการทดสอบ เพื่อหาทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์และในปี ค.ศ. 1969 Alderfer โดยเสนอผลวิจัย เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ที่ตรงกับความจริงมากที่สุด นั้นแยกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการการอยู่รอด (Existence: E) เป็นความต้องการ ด้านพื้นฐานทางกายภาพของมนุษย์และปรารถนาอยากมีสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เป็นต้น สำหรับในองค์การนั้นความต้องการค่าจ้าง ผลประโยชน์ตอบแทน ตลอดจนสภาพเงื่อนไขการทำงานที่ดี ความมั่นคงของงาน ล้วนเป็นเครื่องมือตอบสนองสิ่งจูงใจด้าน นี้ทั้งสิ้น

2. ความสัมพันธ์ทางสังคม (Relatedness: R) เป็นความต้องการ ทุกชนิดที่มีความหมายเชิงมนุษย์สัมพันธ์ เช่น ความต้องการการมีเพื่อน ความต้องการมีครอบครัว เป็นต้น ความต้องการเป็นผู้นำ หรือผู้ที่มิยศฐานะเป็นหัวหน้า ความต้องการเป็นผู้ตาม และ ความ ต้องการมิตรภาพกับบุคคลอื่น

3. ความต้องการเจริญก้าวหน้าและเติบโต (Growth: G) เป็นความ ต้องการเกี่ยวกับพัฒนาการเปลี่ยนแปลงฐานะ สภาพการทำงาน เมื่อมีการเติบโตในการทำงาน ภาระ ในการทำงานก็เพิ่มมากขึ้น เกิดการความต้องการที่จะทำงานที่ใหม่ที่แตกต่างจะเดิมเพื่อมีโอกาสได้ใช้ ความรู้ของตนเองที่มีอยู่

ทฤษฎีความต้องการของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Acquired Needs Theory) David's McClelland กล่าวว่าความต้องการของคนเรามีความแตกต่างกันและเป็นสิ่งที่ต้อง

เรียนรู้อาจใช้ถ่ายทอดทางพันธุกรรม เชื่อว่าความต้องการของมนุษย์จำนวนมาก สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรม 3 ด้าน (McClelland, 1962 อ้างถึงใน ศศิวิมล กองทรัพย์เจริญ, 2563)

1. ความต้องการทางด้านความสำเร็จ (Need for Achievement) ซึ่งให้เห็นปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ต้องการผลงานที่ปฏิบัติ มีแรงกระตุ้นภายในตัวและกำกับพฤติกรรมของตนให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ เขาจะแบ่งคนที่มีคุณลักษณะ 3 ประการ

1.1 ต้องการกำหนดเป้าหมายเอง ไม่ชอบเลื่อนลอยไร้เป้าหมาย เช่น พนักงานขายกำหนดเป้าหมายการขายเอง

1.2 ไม่กำหนดเป้าหมายง่ายหรือยากเกินไป

1.3 ต้องการสิ่งย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ต้องการรู้ว่าตนทำงานได้ดีเพียงใด แค่นั้น

2. ความต้องการทางด้านสังคม (Need for Affiliation) ทุกคนต่างต้องการมีความสัมพันธ์และผูกพันกับสมาชิกภายในกลุ่ม โดยการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับของกลุ่มที่ตนเองอยู่ รวมไปถึงการรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นส่วนหนึ่ง และต้องการมีความเป็นมิตรไมตรี

3. ความต้องการทางด้านอำนาจ (Need for Power) คนที่มีความต้องการด้านอำนาจสูง ซึ่งเป็นสิ่งมุ่งหวังที่จะได้มา เพื่อที่จะก็ใช้อำนาจ และอิทธิพล เพื่อเอาชนะข้อโต้แย้งต่าง ๆ แบ่งบุคคลที่มีความต้องการทางด้านอำนาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

3.1 บุคคลที่ต้องการอำนาจตัวเองเป็นส่วนตัว พวกนี้มีพฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการมีอำนาจเหนือคนอื่น ชอบข่มขู่ มักไม่ค่อยคิดถึงส่วนรวม คุยโอ้อวด แสดงตนเองเป็นใหญ่ และมีลูกน้องบริวาร

3.2 บุคคลที่ต้องการอำนาจที่มาจากองค์กรที่ทำงานอยู่เป็นส่วนรวม ต้องการอำนาจอิทธิพลเหนือคนอื่น ควบคุมคนอื่น ต้องการให้คนอื่นเคารพนับถือยกย่องสรรเสริญ ให้เกียรติ ไม่หลงตัวเองว่ายิ่งใหญ่เสมอไป ยึดมั่นในระเบียบวิสัยคิดถึงองค์กรอยู่เสมอ

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2556) จำแนกความต้องการของผู้สูงอายุ ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการสากลที่ผู้สูงอายุในโลกต้องการที่จะแสวงหาให้ได้มาเท่ากับ เป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้สูงอายุ จากการสำรวจความต้องการพื้นฐานในวัฒนธรรมต่าง ๆ อาจจะสรุปได้ว่า ในโลกนี้ผู้สูงอายุมีความต้องการที่ตรงกัน คือ

1.1 การพยายามมีชีวิตอยู่นานเท่าที่จะเป็นไปได้หรืออยู่ไปจนกว่าความพึงพอใจในสิ่งรอบตัวนั้นไม่ได้มีความหมาย หรือเมื่อตนเองเสียชีวิต

1.2 การพยายามรักษาทางด้านร่างกายและด้านสติปัญญา ให้มีศักยภาพ ให้คงอยู่ให้มากที่สุด และใช้ประโยชน์จากสิ่งที่เหลืออยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.3 การพยายามรักษาไว้ซึ่งสิทธิพิเศษของตนเองที่เคยมีในชีวิตช่วงก่อนจะมีอายุเพิ่มมากขึ้น ในเรื่องความรู้ ความชำนาญ ทรัพย์สินสมบัติ เกียรติคุณ และอำนาจ

2. ความต้องการชั้นสูง คือ เป็นความต้องการที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ซึ่งเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ระยะยาวซึ่งอาจจะเป็นความต้องการของจุดหมายปลายทางในผู้สูงอายุ มีลักษณะที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลจากการขัดเกลาของแบบแผนและบรรทัดฐานของสังคมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สภาพสังคมและวัฒนธรรม และเกิดจากการสะสมปรุงแต่งโดยวัฒนธรรมที่ตนเองอยู่

จากการศึกษาทฤษฎีความต้องการ พบว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกายและความต้องการทางสังคม โดยเฉพาะผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะให้รัฐเข้ามาดูแล ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคม

2.3.1 ความหมายสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) หมายถึง การจัดบริการทางสังคม เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา ป้องกัน การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็น ขั้นพื้นฐานของประชาชนที่ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ซึ่งต้องมีความเหมาะสมและเป็นธรรมทั่วถึงให้เป็นไปตามมาตรฐาน

วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ให้ความหมาย สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาลและเอกชนทุกระดับจัดให้มีขึ้น ทั้งที่เป็นทางการ และไม่ใช่องค์การ เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชน การรับประกันว่าประชาชนจะมีความกินดีอยู่ดี จุดศูนย์กลางของงานสวัสดิการสังคม คือ การที่ประชามีหลักประกัน และจุดหมาย เพื่อชีวิตที่ดี โดยอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถจากหลายสาขาไม่ใช่เฉพาะนักสังคม สงเคราะห์เท่านั้น ซึ่งงานสวัสดิการไม่ใช่แค่การแก้ไขความเดือดร้อน หรือช่วยเหลือแก่ประชาชน ยังรวมถึงการส่งเสริม และป้องกันให้มีประสิทธิภาพขึ้นด้วย สิ่งที่สำคัญสวัสดิการสังคม คือ หนึ่งในงานพัฒนาสังคม

ณิชาณี ฉุนฉลาด (2560) ให้ความหมายของสวัสดิการไว้ว่า ระบบสวัสดิการสังคม หมายถึง กระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยตรงต่อการแก้ไขปัญหาสังคม การป้องกัน พัฒนา ทรัพยากรบุคคล และคุณภาพชีวิตตามเป้าหมายที่สังคมกำหนด โดยการกระตุ้นทางสังคมเพื่อทำให้เกิดการปรับปรุง พัฒนา สถาบันสังคมที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล เพื่อนำไปสู่

การเป็นสังคมอุดมคติ และผู้สูงอายุตามกฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปมีสัญชาติไทย

ธนัญญา ทองทับ (2560) กล่าวไว้ว่า สวัสดิการสังคม คือ การจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อส่งเสริมสวัสดิการสังคมโดยตรงแก่ประชาชน ทั้งในด้านความต้องการที่อยู่อาศัย ในเรื่องครอบครัว และเด็ก อนามัยการปรับสังคม การใช้เวลาว่าง มาตรฐานการครองชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคม และในส่วนด้านการบริการทางสวัสดิการให้ปฏิบัติเกี่ยวกับบุคคล กลุ่มชน ชุมชน และสังคม ซึ่งบริการเหล่านี้จะรวมถึงการดูแล การรักษา และการป้องกันด้วย

กรกมล บุญแพทย์ (2561) สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามมาตรฐานในด้านต่างๆ เช่น สุขภาพอนามัย การศึกษาเรียนรู้ ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ กีฬาและนันทนาการ เป็นต้น เพื่อประชาชนในการมีคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี เหมาะสม เป็นธรรม และต้องมีการคำนึงถึงสิทธิสิ่งประชาชนจะต้องได้รับ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สรูป สวัสดิการทางสังคม คือ การที่ประชาชนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใด เช่น เยาวชน คนชรา ผู้ยากไร้ หรือประชาชนทั่วไป หรือกลุ่มเป้าหมายอื่นตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติกำหนด ต้องได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน และการได้รับความคุ้มครองทางสังคม ที่ภาครัฐได้กำหนดไว้ รวมไปถึงกิจกรรมที่หน่วยงานรัฐบาลจัดทำขึ้น เพื่อส่งเสริมสวัสดิการสังคมโดยตรงแก่ประชาชนเกี่ยวกับด้านความต้องการที่อยู่อาศัย ในเรื่องครอบครัว และเด็ก สุขอนามัย การปรับสังคม การใช้เวลาว่าง มาตรฐานการครองชีพและความสัมพันธ์ทางสังคม การให้สิ่งทีเื้ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ประกอบอาชีพ ได้มีความสุข สบาย มีภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.3.2 แนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคม

แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรสาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550) ให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคมหรือกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก เยาวชน สตรี คนชรา ผู้สูงอายุ ผู้พิการและทุพพลภาพ บุคคลเร่ร่อน ผู้ยากไร้ ผู้ถูกละเมิดทางเพศ/ว่างงาน ผู้ประสบภัยพิบัติ แรงงานนอกระบบ แรงงานข้ามชาติและ แรงงานต่างด้าว ผู้มีปัญหาสถานะบุคคลคนไร้สัญชาติ/ชนกลุ่มน้อย ผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม/ คนจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ คนไทยในต่างประเทศ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ผู้ด้อยโอกาสหรือกลุ่มเป้าหมายอื่น ต้องมีการคำนึงถึงสาขา รูปแบบ ลักษณะ และวิธีการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยองค์กรสาธารณประโยชน์จะมีการดำเนินการด้านจัด สวัสดิการในสาขาต่าง ๆ เช่น สุขภาพ ที่พักอาศัย การบริการทางสังคม การให้ศึกษาและการฝึกอาชีพ กิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ การฝึกสอนอาชีพ และการให้ยุติธรรม ซึ่งองค์กร

สาธารณประโยชน์มีการดำเนินการด้านการจัดสวัสดิการสังคมตามลักษณะหรือรูปแบบ และวิธีการต่างๆ เช่น การพัฒนา การส่งเสริม การแก้ไข การป้องกัน การสงเคราะห์ การคุ้มครอง และการบำบัดฟื้นฟู ประกอบกับในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรสาธารณประโยชน์ให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคม หรือกลุ่มเป้าหมายต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นได้มีส่วนร่วมด้วย (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557)

สุดารัตน์ สดสมบุรณ์ (2557) สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมในเรื่องความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้มีการตอบสนองความต้องการของประชาชนและการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อที่จะพึ่งตนเองได้ มีความทั่วถึง เป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การศึกษา การทำงาน กระบวนการยุติธรรม นันทนาการ และการมีรายได้ ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะได้รับ และการที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ

ยุทธการณ ราชแข็ง (2558) กล่าวถึงการจัดสวัสดิการสังคมเป็นหน้าที่ของ รัฐในการกำหนดแนวทางให้ประชาชนทุกคนได้รับการบริการสาธารณะ ว่าเป็นการบริการจากรัฐที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน โดยมีหลักการให้บริการ ดังนี้

1. ความรวดเร็ว การคำนึงถึงเรื่องขอเวลา ในการให้บริการของรัฐ
2. ความเสมอภาค การรับบริการจากรัฐเป็นมาตรฐาน และเท่าเทียม
3. ความเพียงพอ สถานบริการต่าง ๆ ขอรัฐต้องมีความเหมาะสมและเพียงพอ

ต่อผู้รับบริการ

4. ความต่อเนื่อง การจัดให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เป็นการยึดหลักการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
5. ความก้าวหน้า ประสิทธิภาพ การให้บริการต่าง ๆ ต้องมีความเท่าทันต่อ

สภาพปัจจุบัน

สรุปการจัดสวัสดิการและสวัสดิการสังคมเป็นแผนงานและบริการของหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน กิจกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นจากประเด็นปัญหาด้านคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคม โดยการจัดสวัสดิการและสวัสดิการสังคม มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดูแล ช่วยเหลือ และส่งเสริมให้ประชาชน รวมถึงคนในสังคมเกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยลดและป้องกันปัญหาภายในสังคมให้อยู่ในสภาวะความเสี่ยงน้อยลง โดยการจัดสวัสดิการและสวัสดิการสังคมนั้น คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิความเสมอภาคของประชาชนที่พึงจะได้รับอย่างทั่วถึงในสังคมทุกระดับ

2.3.3 การจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ

มัทยา ศรีพนา (2557) กล่าวถึง การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย สาเหตุที่เกิดภาวะ ในเรื่องของการเป็นที่พึ่งให้กับประชากรวัยแรงงาน ในการดูแลเด็กและผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้น มีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และในขณะเดียวกันแนวโน้มการเจ็บป่วยด้วยโรครัง ภาวะทุพพลภาพ โรคที่มีสาเหตุมาจากการเสื่อมสภาพของอวัยวะและโรคสมองเสื่อมของผู้สูงอายุ มี สัดส่วนสูงขึ้น งบประมาณในการจัดสรรเพื่อการดูแลผู้สูงอายุก็เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย จากข้อมูล ดังกล่าวข้างต้น พบว่า ความจำเป็นและความต้องการที่จะได้รับในเรื่องของสวัสดิการทางสังคม สำหรับผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วยด้านสุขภาพอนามัย ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและการเพิ่มช่องทาง พิเศษ ด้านการได้รับข้อมูล ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้สูงอายุในการดำรงชีวิต และด้านที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุที่ไร้บ้าน ให้เพียงพอต่อความต้องการ และด้านการทำงาน รัฐควรจัดให้มีรายได้ที่ เพียงพอและเหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ การจัดหากิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และรู้สึกผ่อนคลาย ด้านกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ควรจัดให้มี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายในการให้ความช่วยเหลือ และที่ขาดไม่ได้คือด้านการบริการทางสังคม ซึ่ง การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุควรได้รับตามสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับ ด้วยการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ การ จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการได้รับสิทธิในการได้รับเงินสงเคราะห์การจัดงานศพ เมื่อเสียชีวิต เป็น ต้น

ศิริวรรณ อรุณทิพย์ไพฑูรย์ (2559) กล่าวถึงความต้องการทางสุขภาพที่แท้จริงของ ผู้สูงอายุยากจน พบว่า เมื่อผู้สูงอายุ มีอายุเฉลี่ย ระหว่าง 55-65 ปี ยังมีความสามารถในการเดินทาง การพึ่งตนเองในเรื่องของการเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานบริการ ที่รัฐได้จัดไว้ แต่เมื่อช่วงอายุหนึ่ง ที่เพิ่มสูงขึ้น สุขภาพเริ่มอ่อนแอและมีข้อจำกัดต่างๆ กับพบว่า ไม่สามารถเดินทางไปยัง สถานพยาบาลได้อีก รวมไปถึงผู้สูงอายุที่มีความยากจน ก็ขาดความสามารถที่จะเสียเงินเพื่อไปเข้า รับบริการต่างๆ ที่รัฐจัดขึ้นได้ แนวโน้มเช่นนี้จะเห็นได้ชัดในหมู่ผู้สูงอายุยากจน โดยเฉพาะกลุ่มที่อาศัย อยู่ในพื้นที่ชนบทและกลุ่มที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับลูกหลานวัยทำงาน ทำให้ในปัจจุบันรัฐได้ทำการส่งเสริม ในเรื่องของการมีอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน มีบทบาทหน้าที่ ในการช่วยเหลือ ดูแล สุขภาพเบื้องต้น แก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ มีการเข้าเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุต่าง ๆ พร้อมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและ การป้องกันโรค อีกทั้งในหลายพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมในเรื่องการให้ความสำคัญ กับผู้สูงอายุ โดยการจัดให้มี บริการเกี่ยวกับรถบริการสาธารณะ รถตุ๊กตุ๊กสำหรับผู้สูงอายุ รวมไปถึง บริการเยี่ยมบ้าน โดยเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ และมาตรการต่างๆ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกกับ ผู้สูงอายุในพื้นที่ห่างไกล ในการเดินทางมายังสถานพยาบาลเมื่อจำเป็น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2560) ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุที่จะได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพในกรณีต่าง ๆ
2. การสาธารณสุขและด้านแพทย์
3. การให้ช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม
5. การประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล
6. การให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องในทางคดี

และในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว

7. การยกเว้น ค่าเข้าชม/ค่าธรรมเนียมสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นของรัฐ และที่ภาครัฐได้จัดขึ้น

8. การศึกษา ศาสนา และให้ข้อมูล
9. การให้บริการในเรื่องการท่องเที่ยว นันทนาการ และการกีฬา
10. การช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย เครื่องอุปโภคบริโภค
11. การให้ความสะดวก และความปลอดภัยในชีวิต
12. กองทุนผู้สูงอายุ
13. การได้รับการลดหย่อนในเรื่องค่าโดยสารในการเดินทาง และการ

อำนวยความสะดวก

14. การจัดการให้บริการสถานที่ต่าง ๆ การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน การมีกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมทางด้านศาสนา

15. การลดหย่อนภาษีให้แก่ผู้บริจาคทรัพย์สิน ภาษีเงินได้
16. การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 มาตรา 5(1) ได้กำหนดขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2545) กล่าวถึงงานสวัสดิการสังคมเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่างๆ โดยความมุ่งหมายของการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อสร้าง “คุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้” ดังนั้น การให้ความหมายของ สวัสดิการสังคมจึงครอบคลุม 7 มิติ ได้แก่

1. สวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษา
2. สวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพ อนามัย
3. สวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

4. สวัสดิการเกี่ยวกับการมีรายได้
5. สวัสดิการเกี่ยวกับนันทนาการ
6. สวัสดิการเกี่ยวกับความมั่นคงทางสังคม
7. สวัสดิการเกี่ยวกับการบริการสังคมทั่วไป

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับ 3), 2560 กล่าวถึง การจัดบริการเพื่อ สงเคราะห์ผู้สูงอายุ จากการประมวลและสังเคราะห์ที่เกี่ยวกับกรอบแนวคิดในการจัดการด้าน สวัสดิการสังคม และการบริการสาธารณสุขแก่ผู้สูงอายุและข้อกำหนด รวมไปถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำมาสรุปเป็นพื้นฐานแนวทางการ จัดทำมาตรฐานการจัดบริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ รวม 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล
 - 1.1 ศูนย์บริการสาธารณสุขให้ผู้สูงอายุ
 - 1.2 บริการตรวจสุขภาพถึงที่บ้าน
 - 1.3 บริการให้ความรู้ และให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพสำหรับผู้ดูแล ผู้สูงอายุอย่างถูกวิธี
 - 1.4 บริการตรวจสุขภาพประจำปี
 - 1.5 ออกบัตรประจำตัวประจำโรงพยาบาลให้กับผู้สูงอายุ สิทธิในการ รักษาพยาบาล โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2535
 - 1.6 บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพ
 - 1.7 การบริการทางการแพทย์และการบริการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ ความสะดวก และรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ
 - 1.8 บริการช่วยเหลือในกรณีที่มีค่ารักษา
 - 1.9 การจัดทำประกันสุขภาพให้ผู้สูงอายุ
 - 1.10 บริการด้านกายภาพบำบัด
2. มาตรฐานด้านรายได้
 - 2.1 จัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งพักอาศัย ให้เพียงพอ
 - 2.2 ส่งเสริม จัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ
 - 2.3 การช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน
 - 2.4 จ่ายเบี้ยยังชีพ
 - 2.5 การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะ

- 2.6 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- 2.7 ให้ส่วนลดในรายการต่าง ๆ เช่น ค่าโดยสารสาธารณะ ค่าชื้อยา ค่าโรงแรม และสถานที่ราชการ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน ฯลฯ และค่าบริการด้านพันธุกรรม
- 2.8 ให้ทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสม
3. มาตรฐานด้านที่พักอาศัย
 - 3.1 สถานพยาบาลเป็นที่ให้บริการ การรักษาสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องรักษาต่อเนื่องหรือต้องการได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด
 - 3.2 บ้านพักคนชรา เป็นการบริการสำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและการควบคุมอารมณ์ รวมไปถึงผู้ที่ประสบปัญหาทางการเงิน
 - 3.3 ครอบครัวอุปการะ เป็นหนึ่งการบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีครอบครัวหรือไร้ที่พึ่ง
 - 3.4 บ้านพักคนชราที่ต้องเสียค่าบริการส่วนหนึ่ง
4. มาตรฐานด้านนันทนาการ
 - 4.1 การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการรวมตัวเพื่อรับข่าวสาร พุดคุย รวมทั้งเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อีกทั้งใช้เป็นพื้นที่ในการจัดกิจกรรม ด้านศิลปวัฒนธรรมในวันสำคัญทางศาสนา
 - 4.2 ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เพื่อให้การปรึกษาแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว รวมไปถึงเป็นสถานที่สำหรับการออกกำลังกาย เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจของผู้สูงอายุ
 - 4.3 สโมสรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ และการพักผ่อน การเรียนอาชีพ การเรียนภาษา การรับปรึกษาปัญหา การรับบริการตรวจสุขภาพ การบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม
 - 4.4 การทัศนศึกษาตามแหล่งธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่
 - 4.5 การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับสังคม กลุ่มเครือข่ายคนในชุมชน
 - 4.6 บริการนันทนาการในวันนักขัตฤกษ์
5. มาตรฐานด้านการคุ้มครอง ความมั่นคงทางสังคมและครอบครัว
 - 5.1 การศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง เข้าถึงบริการทางสังคม และข้อมูลข่าวสารและ
 - 5.2 ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกโดยตรงต่อผู้สูงอายุ
 - 5.3 การสงเคราะห์การจัดการศพตามประเพณี

5.4 จัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้บริการ ดังนี้

5.4.1 การบริการภายในศูนย์ ได้แก่ กายภาพบำบัด สังคมสงเคราะห์ บริการด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ กิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมทางศาสนา

5.4.2 บริการหน่วยเคลื่อนที่ เช่น การให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหา การออกหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมเยียน บริการด้านสุขภาพอนามัย

5.4.3 บริการบ้านพักฉุกเฉิน เป็นการบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนแบบฉุกเฉินเป็นการชั่วคราว

5.5 จัดฌาปนกิจสงเคราะห์

5.6 ลดหย่อนภาษีเงินได้ แก่บุตร ซึ่งเป็นการเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่เป็นบุพการีและไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท (ซึ่งขณะนี้กรมสรรพากรได้ดำเนินการในส่วนดังกล่าวแล้ว)

5.7 จัดแนวปฏิบัติในการคุ้มครองและกฎหมายและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ

5.8 ส่งเสริมให้มีคุณภาพ ในเรื่องการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุกับครอบครัวให้มีมากขึ้น

5.9 รณรงค์ให้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ โดยการเริ่มต้นจากครอบครัวและชุมชน

5.10 ส่งเสริมผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้

5.11 ส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลแก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ

5.12 บริการด้านกฎหมายเพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิและสวัสดิการ

5.13 การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง และถูกทารุณกรรม

5.14 การให้คำปรึกษาและแนะนำ หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาคครอบครัว

6. มาตรฐานด้านการสร้างบริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน

การจัดตั้ง พัฒนาบริการในด้านสังคม ชุมชน ที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุ โดยเน้นการให้บริการถึงบ้านและให้สอดคล้องระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม โดยครอบคลุมบริการ ดังต่อไปนี้

- 6.1 ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ
- 6.2 ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน
- 6.3 การไปเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ
- 6.4 การจัดการดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชน
- 6.5 จัดบริการภายในชุมชนที่สามารถเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่างๆ
- 6.6 จัดตั้งระบบเฝ้าระวังและดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชน
- 6.7 จัดหาหรือรับสมัครอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ
- 6.8 ให้ความรู้ คำแนะนำให้กับอาสาสมัครผู้ดูแลและผู้ดูแลผู้สูงอายุ
- 6.9 สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีสัมพันธภาพกับเครือข่ายทางสังคม เพื่อ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6.10 บริการแม่บ้าน เพื่อจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุในการทำงานบ้านต่าง ๆ เช่น ประกอบอาหาร การจ่ายของ ทำความสะอาดบ้าน และการช่วยเหลืออื่นๆ

สมลพร ตะน่าน และปวิข เฉลิมวัฒน์ (2561) กล่าวว่า การจัดสวัสดิการสังคมสมัยใหม่ ไม่ควรพิจารณาจัดสวัสดิการให้กับผู้มาใหม่หรือคนแปลกหน้ามากกว่า และไม่ควรให้เป็นรายบุคคล ทั้งนี้เนื่องมาจากความเดือดร้อน และวิธีที่ช่วยเหลือทางสังคม การแก้ไขปัญหา การพัฒนาการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

หมัดเฟาซี รูบามา และกฤษดา มงคลศรี (2562) กล่าวว่า การดำเนินงานทุกอย่างทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ให้การบริการงานสวัสดิการสังคม เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ที่มีการรวมกลุ่มกันขึ้นเป็นสังคม รวมไปถึงบุคคลต่าง ๆ ที่ไม่สามารถพึ่งพาหรือช่วยเหลือตนเองได้ ให้ความสุขในการใช้ชีวิต ทั้งในทางกายและทางใจ

ปานใจ จันทร์สีดา (2558) กล่าวไว้ว่า การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย ส่วนใหญ่มีบริการหลัก ๆ สำคัญอยู่ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การดูแลผู้สูงอายุ ในสถาบันเป็นหลัก (Institution Care Model) กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีภารกิจหลักของหน่วยงานในการดูแล คือ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ที่ดำเนินการโดยบริการสำคัญส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นรูปธรรม ได้แก่

1.1 ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (Day Center) การบริการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ให้สามารถอาศัยอยู่กับครอบครัวในชีวิตประจำวันได้ โดยไม่จำเป็นต้องมาพักค้างคืนหรือการอยู่ประจำ สามารถมาร่วมกิจกรรมภายในศูนย์ลักษณะ เข้าไปและเย็นกลับ มีบริการตรวจ

รักษาโรค ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ดูแลในเรื่องการกายภาพบำบัด
ฟื้นฟูร่างกาย กิจกรรมด้านนันทนาการ การส่งเสริมด้านการสร้างรายได้ ฯลฯ

1.2 บริการสถานสงเคราะห์ สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบเรื่อง
ความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย การโดนทอดทิ้ง โดยทางสถานสงเคราะห์ จะมีบริการทั่วไปที่เป็น
ปัจจัยขั้นพื้นฐานที่ผู้สูงอายุต้องการ รวมไปถึงการให้การดูแลเรื่องของสุขภาพและการรักษาพยาบาล

1.3 ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดโดยชุมชน ให้ชุมชนแต่ละชุมชน เข้ามามี
ส่วนร่วมในการ ดูแลผู้สูงอายุ ภายในชุมชนของตนเอง โดยการจัดให้สถาบันทางศาสนาต่าง ๆ เป็น
ที่ตั้งในการดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้น ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดโดยชุมชนในปัจจุบัน มีประมาณ 200
แห่งในประเทศ

2. การดูแลผู้สูงอายุโดยลดการพึ่งพาสถาบัน (Deinstitutionalization) คือ
การที่บริการดูแลผู้สูงอายุ โดยการลดการพึ่งพาสถาบันที่สำคัญ คือ บริการสงเคราะห์เป็ยั้งชีพ
ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่กับครอบครัวและชุมชนของตนเองได้ เพื่อที่จะไม่
ต้องเข้ามาอาศัยยังสถานสงเคราะห์ มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุยากจน ไม่มีรายได้ ไม่มีผู้ดูแล
เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2536 เมื่อรัฐมีการปฏิรูประบบราชการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
เป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายให้กับผู้สูงอายุแทน ในปีงบประมาณ 2545 จากการดูแลของกรมพัฒนาสังคม
และสวัสดิการ

3. บริการประกันสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ปัจจุบันด้วยสภาพเศรษฐกิจและ
สังคมเกิดปัญหา เกิดความคิดในการสร้างหลักประกันขึ้นโดยรัฐบาล เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือ
ประชากรผู้สูงอายุ มีทั้งแบบที่ยากจน ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง
หลักประกันการชราภาพ มีระบบสำหรับผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานเดิมอยู่แล้ว เพื่อเป็นการประกันตนเอง
และคนอื่น ๆ ซึ่งช่วยในการดำเนินชีวิต คงอยู่ในระดับเดิมไม่แตกต่างจากเดิม ก่อนที่บุคคลผู้นั้นจะ
กลายเป็นผู้ที่ไม่สามารถทำงานได้

ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการส่งเสริม การสนับสนุน และการคุ้มครอง ในด้านต่าง
ๆ ดังต่อไปนี้ (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559)

1. การได้รับการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ และการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร
2. การฝึกฝน การให้อาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ
3. การแพทย์ และสาธารณสุข
4. การได้รับการช่วยดูแล ให้บริการต่าง ๆ ที่เป็นการอำนวยความสะดวก

สำหรับผู้สูงอายุ

5. การให้ผู้สูงอายุได้มีการพัฒนาตนเอง มีการรวมกลุ่มกัน แต่ละเครือข่าย
เพื่อนให้ผู้สูงอายุรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ

6. การช่วยลดค่าโดยสารสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และให้ความสะดวกในการเดินทาง

7. มีสิทธิในการได้รับการยกเว้นของค่าเช่าสถาน ที่ของรัฐ

8. การช่วยผู้สูงอายุ อาจเกิดขึ้นได้จากอันตรายจากการทารุณกรรม หรือถูกทอดทิ้ง

9. การได้รับการ ให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี และในทางแก้ไขปัญหาครอบครัว

10. การสงเคราะห์จัดงานศพเมื่อเสียชีวิต

11. สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ

12. ประเพณี การช่วยเหลือที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

13. การจัดบริการสถานที่ท่องเที่ยว การจัดกีฬา และนันทนาการตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติประกาศกำหนด

14. การกำหนดให้จัดบริการในเรื่องของการให้ความสะดวก การเยี่ยมชม พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน และการจัดกิจกรรมด้านศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ

15. กองทุนผู้สูงอายุ

16. การลดหย่อนภาษีเงินได้และการลดหย่อนภาษีให้แก่ผู้บริจาคทรัพย์สินให้แก่กองทุนผู้สูงอายุ

อัครวัฒน์ พระเกตุเมืองและคณะ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งการจัดบริการสวัสดิการสังคมแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้สูงอายุนั้นประกอบด้วย ด้านการร่วมมือ การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินการและการร่วมรับผลประโยชน์

โดยสรุป การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนาการมาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการเพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นโยบายของภาครัฐก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมเชิงรับ เปลี่ยนเป็นนโยบายเชิงรุก เช่น การสร้างความตระหนักให้คนในประเทศ เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ ว่าการเป็นผู้สูงอายุนั้นมีค่า มีความสามารถทรงคุณค่า ไม่ใช่เป็นภาระของสังคม

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมในด้านรายได้ สุขอนามัย และนันทนาการ เนื่องจากเป็น 3 ด้านที่มีความสำคัญสำหรับผู้สูงอายุ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสมอ จัตพล (2556) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ที่ศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการจัดการด้านการรักษาพยาบาลและสุขภาพอยู่ในระดับสูงสุด และสอดคล้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยตรง ทั้งนี้ต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยเหลือในด้านการรักษาพยาบาล จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ กองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ และจัดบริการครอบครัวอุปการะ

ภัทรนิษฐ์ จันพล (2556) ศึกษาแนวทางการปรับปรุง และออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก สดวก สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทางกายภาพ สำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่วัด ผลการศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแต่ละวัด และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ ยังไม่เอื้อต่อการใช้งานของผู้สูงอายุ เท่าที่ควร อาทิเช่น ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็น เนื่องจากทางวัดไม่มี นโยบายและแผนงานด้านพัฒนาพื้นที่วัดในแง่ของการให้บริการกับผู้สูงอายุ และจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุที่มาใช้พื้นที่วัด พบว่า สิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการให้ปรับปรุงหรือออกแบบให้ดีขึ้นมากที่สุด คือ บริเวณห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งอุปกรณ์ และขนาดของห้องน้ำ การใช้วัสดุพื้นผิวที่กันลื่นของห้องน้ำเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

สุดารัตน์ สุตสมบูรณ์ (2557) ศึกษาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 4 รูปแบบของประเทศไทยในปัจจุบัน คือ การประกันสังคม การบริการสังคม การช่วยเหลือสาธารณะ และการช่วยเหลือกันของภาคประชาชน นอกจากนี้จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย เช่น 1) ขาดความต่อเนื่องและการบูรณาการ ซึ่งหมายถึง การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุแยกส่วนระหว่างงานด้านสังคม กับงานด้านสุขภาพ เป็นการกระจายความรับผิดชอบตามหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ 2) ความไม่พร้อมของเรื่องงบประมาณ และ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านผู้สูงอายุโดยตรงยังมีไม่เพียงพอ 3) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติยังไม่สามารถทำได้จริง และ 4) สวัสดิการสังคมที่ รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุ ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ โดยที่สิ่งสำคัญที่สุด คือ การขาดความตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุจากครอบครัวของตนเอง สรุปได้ว่า เพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจะต้องมีการบูรณาการจากหลายภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น และเป็นผู้มีคุณค่าต่อสังคมต่อไป

ปิยะดา ภัคดีอำนาจ (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัด สวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผลการศึกษา พบว่า ระดับการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุจากเกณฑ์ทั้ง 6 ด้าน ขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัด

ยะลา ได้ผ่านเกณฑ์แค่ 1 ด้าน คือ การสร้างความมั่นคงให้ผู้สูงอายุด้านที่ 5 โดยมีการดำเนินการกิจกรรม คือ การเปิดโอกาสในการเรียนรู้สังเคราะห์การจัดงานศพ การรณรงค์การอยู่ ร่วมกันของผู้สูงอายุ และ ด้านที่ยังไม่ผ่านคือ ด้านที่ 1 การบริการเรื่องสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ด้านที่ 2 การจัดสวัสดิการด้านรายได้ แก่ผู้สูงอายุ ด้านที่ 3 การบริการที่อยู่สำหรับผู้สูงอายุ ด้านที่ 4 การส่งเสริมนันทนาการแก่ผู้สูงอายุ และ ด้านที่ 6 การบริการและเครือข่ายแก่ผู้สูงอายุ และด้านที่ผ่านนั้นต้องดำเนินการเพิ่มเติม คือ มีการ จัดตั้งศูนย์บริการตรวจสุขภาพที่บ้าน กาจัดตั้งศูนย์สาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ และสผู้ยากจน การให้ที่ พักอาศัย และการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ

พรรณภัทร ใจเอื้อ (2557) ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุใน ตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการ ของสวัสดิการผู้สูงอายุในตำบลเนินศาลา ผลวิจัยภาพรวมของปัญหาของผู้สูงอายุภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา เป็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ส่วนความต้องการผู้สูงอายุมีความต้องการ ในการจัดสวัสดิการสังคมด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสเป็นอันดับแรก รองลงมา เป็นด้านสุขภาพและด้านการศึกษา

ชนิษฐา กิจเงา และคณะ (2558) ศึกษาการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ในแต่ละช่วงวัย จากการดำเนินการวิจัย พบว่าการได้รับสวัสดิการที่รัฐจัดให้ของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสวัสดิการ ตามกฎหมายหรือข้อบังคับตามกฎหมาย และสวัสดิการดังกล่าวสามารถใช้ได้ หากแต่บางส่วนที่ไม่ได้ใช้ สวัสดิการตามกฎหมาย เนื่องจากไม่ทราบเกี่ยวกับข้อมูลด้านสวัสดิการ สวัสดิการตามรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการจัดบริการสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพตามกฎหมายมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับ เป็นรายบุคคล ส่วนสวัสดิการเกี่ยวกับการบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ สวัสดิการบริการทางสังคม สวัสดิการเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้รับการจัดบริการในภาพกว้าง โดยไม่เฉพาะ เจาะจง ส่วนที่เกี่ยวกับด้านรายได้และการออม สวัสดิการเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมทาง สังคม ส่วนใหญ่ได้รับเป็นกลุ่มและขับเคลื่อน โดยองค์กรทางสังคมที่ชุมชนที่ร่วมมือกับภาครัฐ ในการ ร่วมกันจัดตั้ง ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนสวัสดิการเกี่ยวกับที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ พบ เพียงบางพื้นที่ที่มีการดำเนินการ C4MEPP คือการสื่อสารที่ดี การมีบุคลากร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริหารจัดการที่ดีพร้อมดำเนินการ เป็นปัจจัยที่ทำให้การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ประสบผลสำเร็จได้ แต่ยังมีข้อจำกัดในของงบประมาณการจัดสวัสดิการบางด้าน เช่น เรื่องเกี่ยวกับอยู่ อาศัย ซึ่งความต้องการสวัสดิการของตามช่วงวัย ที่มีของผู้สูงอายุ พบว่า มีความต้องการสวัสดิการใน ด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ด้านการมีส่วนร่วม ด้านรายได้และ การออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 นอกจากนี้ผลการสำรวจยังพบว่าการจัด สวัสดิการทุก ๆ ด้าน เพราะผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสวัสดิการด้านต่างๆ พบว่ามีอิทธิพลต่อ

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงต้องจัดคู่กันในทุกด้าน สรุปได้ว่า การจัดสวัสดิการจำเป็น ต้องมีความเหมาะสมกับทุกช่วงวัยและต้องจัดสวัสดิการแต่ละด้านควบคู่กันไป และยังต้องมีการ คำนึงถึงสมรรถนะทางร่างกาย และความจำเป็นในการดำรงชีวิตผู้สูงอายุ

จิณณ์ฉิชา พงษ์ดี และปิยธิดา คูหิรัญญรัตน์ (2558) ศึกษาปัญหาและความต้องการ ด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของโรงพยาบาลสุขภาพชุมชน ตำบลบ้านเหมืองแบ่ง ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอสะพุง จังหวัดเลย ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุมีโรค ประจำตัว ร้อยละ 54.10 ผู้สูงอายุมีการรับรู้ปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายอยู่ในระดับสูง และรับรู้ ความต้องการทางด้านสุขภาพในส่วนทางด้านจิตใจ อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยัง พบว่าอายุ และเพศ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ปัญหาทางด้านสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) ข้อ ค้นพบผู้สูงอายุมีการรับรู้ว่ามีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายในระดับมาก คือ รับรู้ว่ามีปัญหา ต้องรับประทานยาหลายชนิด มีปัญหาการได้ยินลดลง อีกทั้งมีสายตาพล่ามัว มองไม่ชัด ปัญหา ทางด้านจิตใจ มีความรู้สึกวิตกกังวลว่าจะไม่มีลูกหลานคอยดูแล ปัญหาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุ รับรู้ว่าร่างกายที่เสื่อมถอยไปทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมทางด้านสังคมได้เหมือนเดิม ด้าน ความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการนัดแพทย์เพื่อช่วยดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ให้ มีการจัดให้มีคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ผู้สูงอายุต้องการให้สังคมตระหนัก ถึงคุณค่า และศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ด้านสังคม และเศรษฐกิจต้องการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ รวมถึงการช่วยเหลือจากชุมชน

เบญจวรรณ ชูสารอ (2558) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษา พบว่า สถานการณ์ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งส่วนมากเป็น ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70 - 79 ปี ปัจจุบันผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง บางรายไม่สามารถ ช่วยเหลือตนเองได้ ต้องอาศัยผู้อื่นซึ่งไม่ใช่ญาติตัวเอง ดังนั้นการแก้ปัญหาผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งจะต้อง มีการจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึง ทั้งในด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ ด้านรายได้ ด้านที่อยู่อาศัย ด้าน นันทนาการ ด้านความมั่นคงทางครอบครัว และงานทางด้านสร้างเครือข่ายบริการสังคมและ เครือข่ายเกี่ยวพัน และที่สำคัญควรจัดสวัสดิการให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุใน พื้นที่อย่างแท้จริง ข้อค้นพบ จากงานวิจัย พบว่า ปัญหาของผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งมีปัญหามากใน ด้านต่าง ๆ คือ ปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกาย ปัญหาทางสภาพแวดล้อม คือ ที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม ปัญหา ทางด้านนันทนาการ และปัญหาทางด้านการศึกษาสัมพันธภาพทางสังคม

พระครูภัทรปัญญาคุณ (2560) ศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่า การ ได้รับสวัสดิการสังคมมีระดับความต้องการ โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นราย ด้าน ซึ่งมีการเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านความมั่นคง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพ

อนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านการบริการทางสังคม และด้านการทำงาน ส่วนสวัสดิการสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส การอยู่ร่วมกัน รายได้ต่อเดือนและภาวะการณืมีโรคประจำตัว พบว่า มีระดับความต้องการสวัสดิการสังคมโดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดั้มาก ซึ่งผลการเปรียบเทียบความต้องการที่จะได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลที่ศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน การสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการอยู่อาศัย และภาวะการณืมีโรคประจำตัว ต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน

กรจงรักษ์ ชาตรุปฏิวิน (2561) ศึกษาปัญหาของผู้สูงอายุกับการจัดสวัสดิการชุมชนในเขตเมือง: ศึกษากรณี 2 ชุมชน ในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ในข้อหนึ่งสำหรับ ผู้สูงอายุที่มีการเตรียมตัวก่อนจะถึงวัยที่ต้องเกษียณ จะมีปัญหาในการดำรงชีวิต น้อยกว่าและการเตรียมตัวก่อนคุณภาพชีวิตที่ดีมากกว่า ผู้สูงอายุที่ไม่ได้เตรียมตัว ข้อสองสวัสดิการที่ผู้สูงอายุได้รับจากทั้งภาครัฐบาล และครอบครัวส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ จึงมีการรวมกลุ่มชมรมผู้สูงอายุจากทางชุมชน เพื่อที่จะลดความบกพร่องลง ข้อสาม การได้รับการสนับสนุนของกลุ่มภาคีเครือข่าย จะทำให้มีผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชนและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้อย่างยั่งยืนด้วยความเข้าใจ ข้อสี่ ผู้สูงอายุติดบ้านมีจำนวนมาก จะเป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุ อีกทั้งยังยังทำให้ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึง

คະนອງ พิลุน (2561) ศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองกุงศรี อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า สภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยรัฐและการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพ ปัญหาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาด้านผู้สูงอายุไม่มีการจัด สวัสดิการด้านสุขภาพ ด้านนันทนาการ ด้านรายได้ และด้านความมั่นคงทางสังคม และ ให้ครอบคลุมกับความต้องการของผู้สูงอายุในเรื่องความคลุมคล่องทุกด้าน แนวทาง พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุต้องการทางด้านจิตใจ คือ การรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมตามความถนัด ควรเป็นการตั้งชมรมผู้สูง สำหรับผู้สูงอายุที่สนใจ

ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน และคณะ (2561) การพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับภูมิสังคมของจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับสภาพสังคม คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรให้ชมรมผู้สูงอายุเป็นแกนนำ และมีคณะทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุในระดับหมู่บ้าน เป็นผู้ติดต่อประสานงาน รวมไปถึงการช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมปัจจัยต่าง ๆ ของการทำกิจกรรม จากองค์กร กลุ่ม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในระดับของหมู่บ้านควรจัดขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยผู้สูงอายุนำความรู้และทักษะที่ได้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เมื่อนำรูปแบบไปทดลองกับชมรมผู้สูงอายุใน 3 ตำบล พบว่า คณะทำงานประจำหมู่บ้านของแต่ละชมรม สำหรับการ

ดำเนินโครงการและกิจกรรมที่จัดเตรียมไว้ สามารถทำได้และยังได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อรรถพงศ์ คชศักดิ์ (2562) ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาคุณภาพชีวิต 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย มีอาการปวดเมื่อย มีน้ิรชะรวมทั้งมีโรคประจำตัว ด้านจิตใจ คือ คิดถึง ห่วง กังวล เกี่ยวกับลูกหลาน และรู้สึกเหงา ด้านสังคมจะมีสังคมที่แคบลง นอกจากนี้ผู้สูงอายุบางส่วนยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ คือ มีรายได้ไม่เพียงพอ ด้านสภาพแวดล้อม คือ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น มียาเสพติดในชุมชน มีมลภาวะทางเสียงหรือกลิ่น ความต้องการสวัสดิการ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการในทุกด้าน เช่น ต้องการการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำ มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีส่วนร่วมในสังคม ต้องการอาชีพเสริม แนวทางการจัดสวัสดิการ คือ ควรจะสวัสดิการด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และดำเนินการในเชิงรุกมากขึ้น มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน จัดสรรงบประมาณและบุคลากรที่เพียงพอ

ศศิวิมล กองทรัพย์เจริญ (2563) ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสีทรี อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน ทำให้เห็นว่าความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวจะมาเป็นอันดับแรก ด้านที่พักอาศัย ด้านรายได้ ด้านนันทนาการจึงตามมาเป็นอันดับสอง ด้านที่ผู้สูงอายุต้องการเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านการรักษาพยาบาล และสุขภาพ และด้านการบริการและเครือข่าย จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุที่มี เพศ สถานภาพ ที่พักอาศัย รายได้ และแหล่งที่มาของรายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัวและความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองที่ต่างกัน ความต้องการในเรื่องของสวัสดิการทางสังคมทั้งรายได้และภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีระดับทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการด้านรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน จะมีความต้องการ เกี่ยวกับด้านนันทนาการ และด้านการสร้างบริการและเครือข่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว และการคุ้มครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทาริตา แต่งเส็ง และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2564) ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ พบว่า ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาพรวมของความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคม อยู่ในระดับมาก 2) เรื่องของอุปสรรคและปัญหา พบว่า ยังไม่นำความสภาพปัญหาและความต้องการ มาเป็นตัวกำหนดทิศทางหรือแนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่ต้องดำเนินตามแนวทางของการให้บริการทางสังคมทั่วไป ซึ่งไม่ได้นำเอาปัญหาความ

เดือดร้อนที่แท้จริงหรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมาเป็นหลักเกณฑ์เท่าที่ควร 3) ในเรื่องของแนวทางการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรมีการวิเคราะห์แผนงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และต้องทำแผนเพื่อทบทวนบทบาทและหน้าที่ ภารกิจ เพื่อนำมาบูรณาการให้อยู่ภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกัน รวมไปถึงการสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิที่ควรได้รับของผู้สูงอายุ และ สนับสนุนให้เกิดช่องทางการเข้าถึงบริการของหน่วยของรัฐ และของเอกชนมากขึ้น

นุชนาฏ สุวรรณวงศ์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมในผู้สูงอายุไทย ในตำบลมะค่า อำเภอดอนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการในด้านต่างๆมากที่สุด ได้แก่ ด้านความปลอดภัยในชีวิต (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 คะแนน) รองลงมา คือ ด้านที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 คะแนน) ด้านสุขอนามัยและด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 คะแนน) โดยในด้านสุขอนามัยนั้นผู้สูงอายุมีความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 คะแนน) รองลงมา คือ ต้องการให้มีการอำนวยความสะดวกโดยการมีสถานบริการใกล้บ้าน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 คะแนน) และต้องการให้มีการเยี่ยมบ้านในผู้สูงอายุ รวมถึงมีอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการดูแลสุขภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 คะแนน) นอกจากนี้ยังมีความต้องการให้มีช่องทางการเข้าถึงการรักษาพิเศษเฉพาะผู้สูงอายุและการรักษาพยาบาลฟรีอีกด้วย

นาริรัตน์ จิตรมนตรี และคณะ (2556) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า บางนโยบายเป็นเพียงรูปแบบและหลักการเท่านั้นซึ่งยังไม่มีผลชัดเจนเกี่ยวกับการนำนโยบายไปใช้ในเชิงปฏิบัติ ไม่ได้มีการบูรณาการในการบริการจัดสวัสดิการสังคมในแต่ละหน่วยงาน ซึ่งมีการทำงานแบบแยกส่วนจากกันทั้งในด้านสุขภาพและด้านสังคม ปัญหาด้านงบประมาณสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุเนื่องจากในอนาคตผู้สูงอายุไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว และยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงสวัสดิการสังคมในผู้สูงอายุ ได้แก่ การเข้าถึงการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลซึ่งไม่ได้มีการแยกส่วนให้บริการเฉพาะในผู้สูงอายุ

สุพจน์ บุญวิเศษ (2561) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับตำบลอย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษา พบว่า ภาครัฐมีการจัดบริการสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุ ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ การสงเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภค เงินสงเคราะห์จัดทำศพตามประเพณี ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เครื่องช่วยความพิการ ตลอดจนการจัดอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ การจัดการบริการดังกล่าวสอดคล้องกับแผน แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ มาตรการหลักประกันสุขภาพ มาตรการคุ้มครองด้านรายได้

ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งมาตรการคุ้มครองด้านรายได้ มาตรการหลักประกันสุขภาพ มาตรการด้านครอบครัวรวมทั้งมาตรการระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนภายใต้ต้นนโยบายการสร้างชาติของรัฐบริการ

วีรยุทธ คำแก้ว และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีความต้องการสวัสดิการสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53) โดยผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการด้านรายได้มากเป็นอันดับ 1 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10) รองลงมาเป็นสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93) สวัสดิการด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77) และสวัสดิการด้านที่พักอาศัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และลักษณะที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 แต่ผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปานสม ศรีไตรรัตน์ (2564) ได้ศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลกะรน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลกะรน ต้องการให้มีบริการตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฟรี ตามแต่ละชุมชนที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ ต้องการให้มีการส่งเสริมการจ้างงานหลังเกษียณที่สอดคล้องตามศักยภาพ รวมถึงมีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เพื่อผ่อนคลายภาระค่าใช้จ่ายของลูกหลาน ต้องการให้รัฐจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุประเภทไม่มีค่าใช้จ่าย และต้องการให้มีการให้คำปรึกษาและแนะแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 โดยผู้สูงอายุในช่วง 60-70 ปี ยังต้องการสวัสดิการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงาน และความมั่นคงทางรายได้ เนื่องจากยังคงคิดว่าตนเองนั้นยังมีความแข็งแรงทางร่างกายจึงมีความต้องการที่จะยังทำงานอยู่

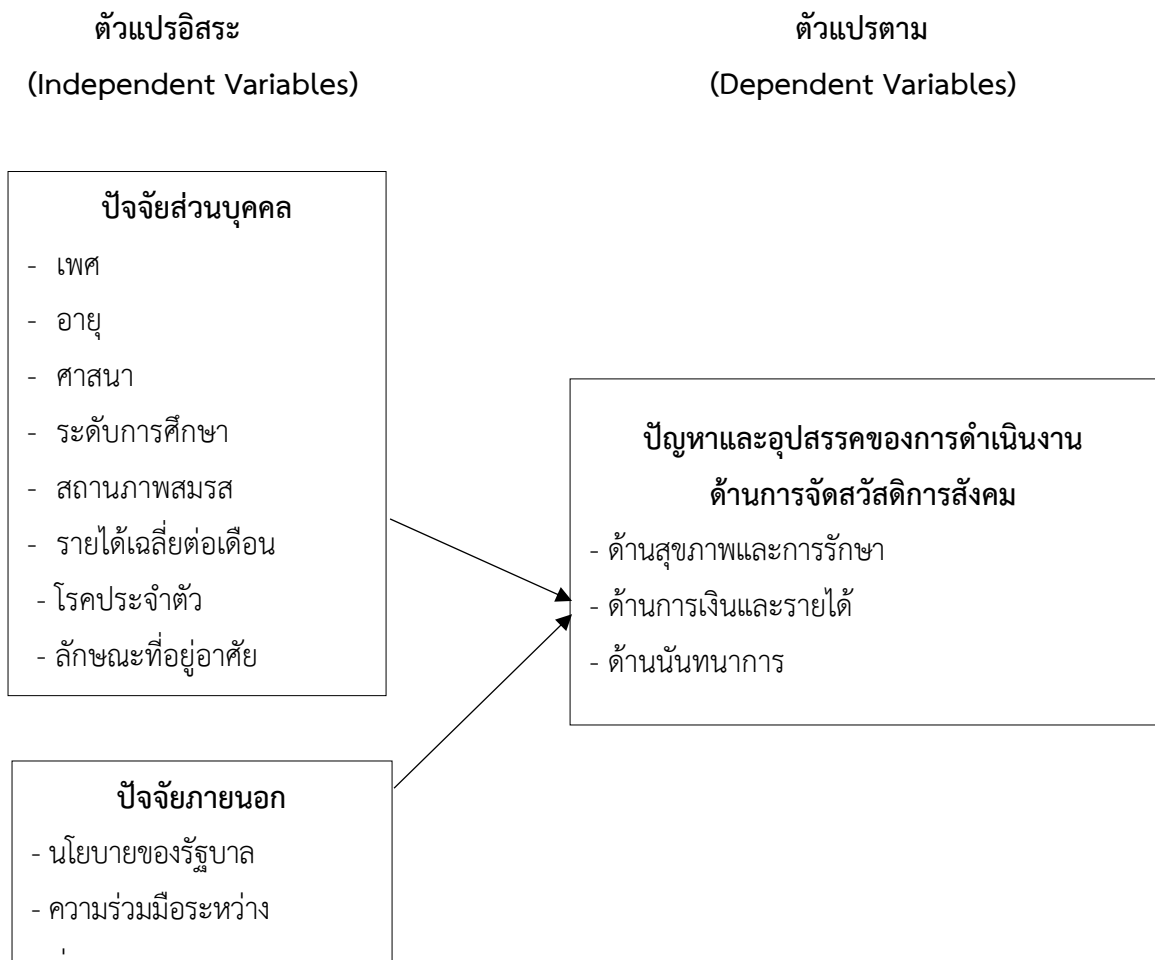
ปองทิพย์ ฤทธิ์อิม (2562) ได้ศึกษาการกำหนดนโยบายสวัสดิการโดยรัฐบาล ผลการศึกษา พบว่า 1) การกำหนดนโยบายที่ผ่านมา ไม่มีข้อมูลรายละเอียด ที่เป็นต้นเหตุของปัญหาที่จะนำมาเป็นองค์ประกอบร่วมกับการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย เมื่อมีการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงทำให้พบกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการ และยากต่อการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดนโยบายสวัสดิการสังคมของภาครัฐ ไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการได้อย่างไม่ครอบคลุม ไม่ทั่วถึง และยังขาดความเสมอภาค ขาดความเท่าเทียมกัน และไม่สะดวกในการรับบริการ โดยที่รัฐบาลผู้ให้เกี่ยวกับสวัสดิการเหล่านี้ มุ่งหวังแต่ผลที่จะเกิดทางการเมือง ไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการเท่าใดนัก 3) แนวทางการกำหนดนโยบายสวัสดิการที่ได้กำหนดของภาครัฐที่มีคุณภาพ ต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการเกี่ยวกับสวัสดิการในทุก ๆ ด้าน โดยต้องครอบคลุมอย่างทั่วถึงก่อนเป็นลำดับแรก และ มีการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลในเรื่องความคุ้มค่า ก่อน

กำหนดนโยบาย อีกทั้งนโยบายต้องมีการปรับเปลี่ยน ตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ การดำเนินชีวิตในปัจจุบัน และต้องมีความเท่าเทียมกันต่อผู้รับบริการสวัสดิการ ทั้งในด้านการศึกษา สุขภาพ ที่พักอาศัย รายได้ และความมั่นคงทางสังคม

วิชาการณ์ จันทนกุล และสัญญา เคนาภูมิ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมระดับชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า ยุคปัจจุบันในการจัดสวัสดิการทางสังคมระดับชุมชนต้องมุ่งเน้น ในเรื่องของความสามารถให้คนและชุมชนใช้ชีวิตอยู่ได้ และมีความสุขด้วยตนเอง ซึ่งอาศัยพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อน ผสมกับการได้รับการเติมเต็มจากทางภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชนเอง ภายในชุมชนก็ต้องให้ความร่วมมือ เพื่อให้ชุมชนเกิดความยั่งยืน ในการพัฒนาคุณภาพสวัสดิการ สามารถส่งเสริมได้ 6 ด้าน ดังนี้ หลักประกันความมั่นคงภายในชุมชน การรวมกลุ่มอาชีพ ร้านค้าสวัสดิการของชุมชน การสร้างรายได้ภายในชุมชน การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ 1) ผู้สูงอายุและบทบาทของผู้สูงอายุ 2) แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ 3) แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคม และ 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่ได้ทบทวนตามหัวข้อข้างต้น เพื่อเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิจัย โดยตัวแปรอิสระได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วย ตัวแปรเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โรคประจำตัว และลักษณะที่อยู่อาศัย สำหรับตัวแปรตาม คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยในการวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงการจัดสวัสดิการทางสังคมแก่ผู้สูงอายุใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้ และด้านนันทนาการ สามารถสรุปได้ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้มีการดำเนินการตามประเด็นต่อไปนี้

- 3.1 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่ในการวิจัย โดยการพิจารณาจากจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และพื้นที่ดังกล่าวมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญอย่างหนึ่งในการค้นหาคำตอบการวิจัยในครั้งนี้

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้สูงอายุในตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (เทศบาลเมืองควนลัง, 2565)

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด 6 หมู่บ้านในตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

หมู่บ้าน	60-79 ปี	70-79 ปี	80-89 ปี	รวม ผู้สูงอายุ	ประชากร ทั้งหมด	ร้อยละของ ผู้สูงอายุ
หมู่ที่ 1 หน้าควน	1,906	751	314	2,971	19,714	15.1
หมู่ที่ 2 บางแพบ	860	355	167	1,382	11,489	12.0
หมู่ที่ 3 ควนลัง	846	438	179	1,463	10,084	14.5
หมู่ที่ 4 วังหรั่ง	346	170	66	582	3,772	15.4
หมู่ที่ 5 ม่วงค่อม	348	129	101	578	3,329	17.4
หมู่ที่ 6 ทุ่งควนจีน	254	121	32	407	2,183	18.6
รวม (คน)	6,524		859	7,383	50,571	14.6

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

ในการศึกษานี้ประชากรผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60-79 ปี นั่นคือ ผู้สูงอายุตอนต้นอายุ 60-69 ปี และผู้สูงอายุตอนต้นอายุ 70-79 ปี โดยสามารถสื่อสารเป็นภาษาไทยได้และสามารถตอบคำถามจากแบบสอบถามได้

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุในตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอายุตั้งแต่ 60-79 ปี ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 6,524 คน โดยอาศัยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ดังนี้

$$n = \frac{x^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + x^2 p(1-p)}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

X² คือ ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% (X² = 3.841)

P คือ สัดส่วนของอุปสรรคในการดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมของ

งานวิจัยก่อนหน้านี้ หากไม่ทราบให้ใช้เท่ากับ 0.5

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ

$$n = \frac{3.841 \times 6,524 \times 0.5 \times 0.5}{(.05)^2 (6,524 - 1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5}$$

n = 313.260

= 314 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 314 คน ดังนี้

ตาราง 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุทั้งหมด 6 หมู่บ้านในตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

หมู่บ้าน	60-79 ปี	70-79 ปี	รวมผู้สูงอายุ	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 หน้าควน	1906	751	2,657	128
หมู่ที่ 2 บางแพบ	860	355	1,215	58
หมู่ที่ 3 ควนลัง	846	438	1,284	62
หมู่ที่ 4 วังหรั่ง	346	170	516	25
หมู่ที่ 5 ม่วงค่อม	348	129	477	23
หมู่ที่ 6 ทุ่งควนจีน	254	121	375	18
รวม (คน)			6,524	314

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้เลือกเครื่องมือในการวิจัยด้วยแบบสอบถามในผู้สูงอายุ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่เกิดจากการพัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งคัดเลือกในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โรคประจำตัว และลักษณะที่อยู่อาศัย ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายของรัฐ และด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2.2 กำหนดโครงสร้างและนิยามของตัวแปรแต่ละตัว

2.3 สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามโดยดัดแปลงจากงานวิจัยในอดีต ดังนี้

2.3.1 ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานได้ดัดแปลงจากงานวิจัยของนาเรีรัตน์ จิตรมนตรี และคณะ (2556)

2.3.2 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุได้ดัดแปลงจากงานวิจัยของนุชนาฏ สุวรรณวงศ์ และคณะ (2564) วีรยุทธ คำแก้ว และราเชนทร์ นพณ์รัฐวงศกร (2564)

2.4 นำแบบสอบถามไปทดสอบการเก็บข้อมูลกับผู้สูงอายุในตำบลควนลัง อำเภอนครใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ของข้อคำถามการวิจัย โดยค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีค่าเท่ากับ 0.867 เมื่อพิจารณาแยกเป็นแต่ละส่วนพบว่า ค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก (ส่วนที่ 2) มีค่าเท่ากับ 0.728 และค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (ส่วนที่ 3) มีค่าเท่ากับ 0.824 จะเห็นได้ว่า แบบสอบถามดังกล่าวมีความเชื่อมั่นสูง

2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

2.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง และพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้ง และนำแบบสอบถามมาพัฒนาปรับปรุงจนเสร็จสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปเก็บข้อมูลได้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยมีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอนครใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อขออนุญาตเข้าทำการแจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่ของเทศบาล จำนวน 6 หมู่บ้านของเทศบาล ดังนี้ 1) หมู่ที่ 1 หน้าควน 2) หมู่ที่ 2 บางแพบ 3) หมู่ที่ 3 ควนลัง 4) หมู่ที่ 4 วังหรั่ง 5) หมู่ที่ 5 ม่วงค่อม 6) หมู่ที่ 6 ทุ่งควนจีน

2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามให้แก่ประชากรผู้สูงอายุ จากการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากรในแต่ละหมู่บ้านในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองควนลัง อำเภอนครใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 314 คน

3. นำแบบสอบถามตามจำนวนที่กำหนด 314 ชุด ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาลงรหัสคะแนน ตามที่ได้กำหนดไว้ พร้อมทั้งใส่หมายเลขให้กับแบบสอบถามทุกฉบับ

2. นำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS (Statistical Product and Service Solution) มีการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ของรัฐและด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยเป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินระดับความคิดเห็น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ และมีวิธีการ แปลผลของแบบสอบถามจากค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์คะแนน ดังนี้

$$\begin{aligned} & \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้ และด้านนันทนาการ โดยเป็นการวิเคราะห์เพื่อ ประเมินระดับความคิดเห็นโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการแบ่งความคิดเห็น ออกเป็น 5 ระดับ และมีวิธีการแปลผลของแบบสอบถามจากค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์คะแนน ดังนี้

$$\begin{aligned} & \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency)

และค่าร้อยละ (Percentage) กรณีเป็นตัวแปรแจกแจงนับหรือแบบกลุ่ม (Categorical variables) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Mean และ Standard deviation) กรณีเป็นตัวแปรต่อเนื่อง (Continuous variables) ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โรคประจำตัว และลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ประเมินระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในสมมติฐาน โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ค่า p-value ที่ 0.05 ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Analysis) วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์หาค่า Cronbach's Alpha

2.2 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยภายนอก วิเคราะห์โดยทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD)

2.3 การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก ต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลควนลังด้วยสถิติการถดถอยแบบพหุ (Multiple regression analysis; MRA)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง จากทั้งหมด 6 หมู่บ้าน จำนวน 314 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

4.5 ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t-test

F แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ F-test

R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคูณ

R² แทน ค่าอำนาจในการพยากรณ์

β แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์

ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Beta)

S.E. แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p<.05)

Y	แทน	ระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม
X ₁	แทน	ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐบาล
X ₂	แทน	ปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

4.2 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ย โรคประจำตัว และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยผู้วิจัยได้ทำการอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 4.1 ค่าความถี่และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	139	44.27
หญิง	175	55.73
2. อายุ		
60-65 ปี	250	79.62
66-69 ปี	45	14.33
70-75 ปี	13	4.14
76-79 ปี	6	1.91
3. ศาสนา		
พุทธ	251	79.94
อิสลาม	60	19.11
คริสต์	3	0.96

ตาราง 4.1 ค่าความถี่และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	177	56.37
ประถมศึกษา	124	39.49
มัธยมศึกษา/ปวช.	9	2.87
ปริญญาตรี	4	1.27
5. สถานภาพสมรส		
โสด	21	6.69
สมรส	274	87.26
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	19	6.05
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 1,000 บาท	133	42.36
1,001-3,000 บาท	115	36.62
3,001-5,000 บาท	48	15.29
5,001-7,000 บาท	11	3.50
7,001 ขึ้นไป	7	2.23

ตาราง 4.1 ค่าความถี่และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. โรคประจำตัว		
ไม่มี	159	50.64
โรคเบาหวาน	33	10.51
โรคหัวใจ	45	14.33
โรคไต	11	3.50
โรคไขมันในเลือดสูง	8	2.55
โรคเก๊าท์	58	18.47
8. ลักษณะที่อยู่อาศัย		
บ้านตนเอง	225	71.66
บ้านเช่า	76	24.20
อื่นๆ	13	4.14
รวม	314	100.00

จากตาราง 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 คน พบว่า

เพศ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 55.73 และเป็นเพศชายจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 44.27

อายุ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-65 ปี จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 79.62 รองลงมาคืออายุระหว่าง 66-69 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 14.33

ศาสนา ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 79.94 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 19.11 และนับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.96

ระดับการศึกษา ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ประถมศึกษา จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 56.37 รองลงมาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 39.49 และมีผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.27

สถานภาพสมรส ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 87.26 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.69 และมีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.05

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 42.36 รองลงมามีรายได้เฉลี่ย 1,001-3,000 บาทต่อเดือน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 36.62 และมีกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 7,001 บาทต่อเดือน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.23

โรคประจำตัว ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 50.64 รองลงมาเป็นโรคเก๊าท์ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18.47 และ โรคหัวใจ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 14.33

ลักษณะที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านของตนเอง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 71.66 รองลงมาพักอาศัยในบ้านเช่า จำนวน 76 คน คิดเป็น ร้อยละ 24.20 และพักอาศัยในที่พักประเภทอื่นๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.14

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ด้านนโยบายของรัฐและด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยผู้วิจัยได้ทำการอธิบาย ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ด้านนโยบายของรัฐ

ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ท่านไม่ทราบนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของภาครัฐ	2.22	1.461	น้อย	5
2. นโยบายสวัสดิการสังคมที่เกิดขึ้น ไม่ได้มาจากปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงอายุ	3.81	1.167	มาก	4
3. นโยบายสวัสดิการสังคมที่นำมาปฏิบัติไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของท่าน	4.06	1.149	มาก	3
4. การจัดสรรงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ	4.87	0.555	มากที่สุด	1
5. ท่านไม่ได้มีส่วนร่วมในการร่วมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ	4.61	0.862	มากที่สุด	2
ภาพรวม	3.91	0.637	มาก	

จากตาราง 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ด้านนโยบายของรัฐ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.91 เมื่อทำการพิจารณาคำถามเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีระดับคะแนนมากที่สุด คือ การจัดสรรงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.87 รองลงมาคือ การไม่ได้มีส่วนร่วมในการร่วมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 4.61 ส่วนข้อคำถามที่มีระดับคะแนนต่ำสุดคือ ไม่ทราบนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของภาครัฐ มีค่าเฉลี่ย 2.22

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

ปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือระหว่าง หน่วยงาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ท่านไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคม	2.15	1.413	น้อย	5
2. ท่านคิดว่าไม่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ต่างๆ ในการให้บริการด้านสวัสดิการสังคม	3.40	1.332	ปานกลาง	4
3. ท่านไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใน การดำเนินกิจกรรมต่างๆของผู้สูงอายุ	3.74	1.254	มาก	3
4. ท่านไม่ได้รับคำปรึกษาและให้คำแนะนำด้าน กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุ	3.87	1.162	มาก	2
5. ท่านไม่ได้รับคำปรึกษา ให้แนะนำ และ ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการดูแลเมตสิทธิ ด้านต่างๆ เช่น ด้านทรัพย์สิน ด้านการกระทำ ความรุนแรงร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการทอดทิ้ง	4.00	1.173	มาก	1
ภาพรวม	3.43	0.909	มาก	

จากตาราง 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือในระหว่างหน่วยงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.43 เมื่อทำการพิจารณาคำถามเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีระดับคะแนนมากที่สุด คือ การไม่ได้รับคำปรึกษา ให้แนะนำ และดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการดูแลเมตสิทธิด้านต่างๆ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือ การไม่ได้รับคำปรึกษาและให้คำแนะนำด้านกฎหมายเกี่ยวกับ

สิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 4.61 ส่วนข้อคำถามที่มีระดับคะแนนต่ำสุด คือ การไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคม มีค่าเฉลี่ย 2.22

4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านสุขภาพและการรักษา

สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านสุขภาพและการรักษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเสียค่าใช้จ่าย	1.32	1.006	น้อยที่สุด	5
2. ไม่ได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษ สำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล	4.59	0.979	มากที่สุด	1
3. ไม่ได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการ สาธารณสุขใกล้บ้าน	1.65	1.132	น้อยที่สุด	4
4. ไม่ได้รับการเยี่ยมบ้านหรือการแนะนำการดูแล สุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	2.17	1.261	น้อย	3
5. การให้สถานบริการของรัฐและเอกชนไม่มีการ จัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุ	4.03	1.279	มาก	2
ภาพรวม	2.75	0.598	ปานกลาง	

จากตาราง 4.4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านสุขภาพและการรักษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านสุขภาพและการรักษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.75 เมื่อทำการพิจารณาคำถามเป็นรายข้อ พบว่าข้อคำถามที่มีระดับคะแนนมากที่สุด หรือมีปัญหามากที่สุด คือ การไม่ได้รับความสะดวกโดยมีช่องทาง

พิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.59 รองลงมาคือ การให้สถานบริการของรัฐ และเอกชนไม่มีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 4.03 ส่วนข้อคำถามที่มีระดับคะแนนต่ำสุด หรือมีปัญหาน้อยที่สุด คือ การได้รับการรักษาพยาบาลโดยเสียค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ย 1.32

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านการเงินและรายได้

สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านการเงินและรายได้	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	1.28	0.895	น้อยที่สุด	4
2. การเข้าถึงบริการการรับเบี้ยยังชีพเป็นไปด้วยความยากลำบาก	1.69	1.171	น้อยที่สุด	3
3. ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุลำช้ากว่ากำหนด	1.25	0.848	น้อยที่สุด	5
4. ไม่สามารถเข้าถึงการประชาสัมพันธ์ในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	3.41	1.266	มาก	2
5. ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในกลุ่มผู้สูงอายุ	4.53	0.960	มากที่สุด	1
ภาพรวม	2.43	0.597	น้อย	

จากตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านการเงินและรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านการเงินและรายได้ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.43 เมื่อทำการพิจารณาคำถามเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีระดับคะแนนมากที่สุด หรือมีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.53 รองลงมาคือ การไม่สามารถเข้าถึงการประชาสัมพันธ์ในการรับเบี้ยยังชีพ

ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.41 ส่วนข้อความที่มีระดับคะแนนต่ำสุด หรือมีปัญหาน้อยที่สุด คือ การได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุล่าช้ากว่ากำหนด มีค่าเฉลี่ย 1.32

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านนันทนาการ

สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านนันทนาการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับการออกกำลังกายและพักผ่อน ไม่มีความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ	1.77	1.225	น้อยที่สุด	4
2. การจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่ายไม่เป็นไปอย่างที่เรียบร้อย	2.23	1.382	น้อย	3
3. ไม่มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่างๆ	4.52	1.105	มากที่สุด	1
4. ไม่มีชมรมผู้สูงอายุเพื่อการนันทนาการ	1.76	1.222	น้อยที่สุด	5
5. ไม่มีการจัดทัศนศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุ	3.95	1.521	มาก	2
ภาพรวม	2.85	0.721	ปานกลาง	

จากตาราง 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านนันทนาการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ด้านนันทนาการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.85 เมื่อทำการพิจารณาคำถามเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีระดับคะแนนมากที่สุด หรือมีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่างๆ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.52 รองลงมาคือ ไม่มีการจัดทัศนศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.95 ส่วนข้อความที่มีระดับคะแนนต่ำสุด หรือมีปัญหาน้อยที่สุด คือ ไม่มีชมรมผู้สูงอายุเพื่อการนันทนาการ มีค่าเฉลี่ย 1.32

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานรวมทุกด้าน

สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านสุขภาพและการรักษา	2.75	0.598	ปานกลาง	2
2. ด้านการเงินและรายได้	2.43	0.597	น้อย	3
3. ด้านนันทนาการ	2.85	0.721	ปานกลาง	1
ภาพรวม	2.68	0.473	ปานกลาง	

จากตาราง 4.7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานรวมทุกด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.68 เมื่อทำการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับคะแนนมากที่สุด หรือมีปัญหามากที่สุด คือ ด้านนันทนาการ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.85 รองลงมาคือ ด้านสุขภาพและการรักษา มีค่าเฉลี่ย 2.75 ส่วนด้านที่มีระดับคะแนนต่ำสุดหรือมีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการเงินและรายได้ มีค่าเฉลี่ย 2.43

4.5 ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยหนึ่งประชากร (One Sample t-Test) การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยสำหรับประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐาน 1 ระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม ด้วยการทดสอบ One Sample t-Test (ค่าทดสอบ = 2.60)

ปัญหาและอุปสรรคของ การดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	95% C.I.		t	p-value (one-tailed)
			Lower	Upper		
โดยรวม	2.68	0.473	2.63	2.73	2.885	0.002*

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตาราง 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม ด้วยการทดสอบ One Sample t-Test โดยทำการทดสอบที่ค่าทดสอบ 2.60 ซึ่งเป็นขอบบนของสภาพปัญหาระดับน้อย พบว่า ระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีค่าสูงกว่า 2.60 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.68 และมีช่วงความเชื่อมั่น 95% อยู่ระหว่าง 2.63 ถึง 2.73 กล่าวคือ ระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐาน 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐาน 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านเพศที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน

ตาราง 4.9 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ Independent Sample t-Test

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p-value
ชาย	139	2.67	0.473	-0.203	0.839
หญิง	175	2.68	0.474		

จากตาราง 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ Independent Sample t-Test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศที่แตกต่าง จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลิ่ง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐาน 2.2 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านอายุที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน

ตาราง 4.10 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value
60-65 ปี	250	2.69	0.447		
66-69 ปี	45	2.71	0.572	1.912	0.128
70-75 ปี	13	2.48	0.451		
76-79 ปี	6	2.34	0.675		

จากตาราง 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุที่แตกต่าง จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลิ่ง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐาน 2.3 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน

ตาราง 4.11 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA

ศาสนา	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value
พุทธ	251	2.67	0.472		
อิสลาม	60	2.71	0.482	0.824	0.440
คริสต์	3	2.36	0.444		

จากตาราง 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติทดสอบเอฟ เป็น 0.824 (p-value = 0.440)

สมมติฐาน 2.4 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมแตกต่างกัน

ตาราง 4.12 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value
ต่ำกว่าประถมศึกษา	177	2.67	0.414		
ประถมศึกษา	124	2.68	0.518		
มัธยมศึกษา/ปวช.	9	2.71	0.756	0.036	0.991
ปริญญาตรี	4	2.68	0.887		

จากตาราง 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐาน 2.5 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมแตกต่างกัน

ตาราง 4.13 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA

สถานภาพสมรส	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value
โสด	21	2.61	0.258		
สมรส	274	2.67	0.483	2.034	0.133
หม้าย/หย่าร้าง/ แยกกัน	19	2.88	0.484		

จากตาราง 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐาน 2.6 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านระดับรายได้ที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมแตกต่างกัน

ตาราง 4.14 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับรายได้ที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA

ระดับรายได้	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value
ไม่เกิน 1,000 บาท	133	2.65	0.369		
1,001-3,000 บาท	115	2.70	0.521		
3,001-5,000 บาท	48	2.66	0.568	3.399	0.010*
5,001-7,000 บาท	11	2.55	0.376		
7,001 บาทขึ้นไป	7	3.29	0.541		

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตาราง 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับรายได้ที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับรายได้ที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ (Multiple Comparison) วิธี Least Square Distance (LSD) ได้ผลดังตาราง 4.15

ตาราง 4.15 ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับรายได้ที่แตกต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ วิธี Least Square Distance (LSD)

ระดับรายได้ (i)	ระดับรายได้ (j)	ผลต่างค่าเฉลี่ย
ไม่เกิน 1,000 บาท ($\bar{X} = 2.65$)	1,001-3,000 บาท ($\bar{X} = 2.70$)	-0.05
	3,001-5,000 บาท ($\bar{X} = 2.66$)	-0.01
	5,001-7,000 บาท ($\bar{X} = 2.55$)	0.10
	7,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.29$)	-0.64*

ตาราง 4.15 ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับรายได้ที่แตกต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ วิธี Least Square Distance (LSD) (ต่อ)

ระดับรายได้ (i)	ระดับรายได้ (j)	ผลต่างค่าเฉลี่ย
1,001-3,000 บาท ($\bar{X} = 2.70$)	3,001-5,000 บาท ($\bar{X} = 2.66$)	0.04
	5,001-7,000 บาท ($\bar{X} = 2.55$)	0.15
	7,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.29$)	-0.59*
3,001-5,000 บาท ($\bar{X} = 2.66$)	5,001-7,000 บาท ($\bar{X} = 2.55$)	0.11
	7,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.29$)	-0.63*
5,001-7,000 บาท ($\bar{X} = 2.55$)	7,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.29$)	-0.74*

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตาราง 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับรายได้ที่แตกต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ วิธี Least Square Distance (LSD) พบว่า ผู้ที่มีระดับรายได้สูงกว่า 7,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป จะมีระดับของการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสูงกว่าผู้มีรายได้ต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้สูงกว่า 7,001 บาทต่อเดือน จะรู้สึกว่าการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีปัญหาและอุปสรรคมากกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน

สมมติฐาน 2.7 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านโรคประจำตัวที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน

ตาราง 4.16 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านโรคประจำตัวที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA

โรคประจำตัว	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value
ไม่มี	159	2.54	0.422		
โรคเบาหวาน	33	2.83	0.544		
โรคหัวใจ	45	2.91	0.459	9.065	0.000*
โรคไต	11	3.00	0.372		
โรคไขมันในเลือดสูง	8	3.13	0.530		
โรคเก๊าท์	58	2.65	0.438		

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตาราง 4.16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านโรคประจำตัวที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านโรคประจำตัวที่แตกต่าง จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ (Multiple Comparison) วิธี Least Square Distance (LSD) ได้ผลดังตาราง 4.17

ตาราง 4.17 ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านโรคประจำตัวที่ต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ วิธี Least Square Distance (LSD)

โรคประจำตัว (i)	โรคประจำตัว (j)	ผลต่างค่าเฉลี่ย
ไม่มี ($\bar{X} = 2.54$)	โรคเบาหวาน ($\bar{X} = 2.83$)	-0.29*
	โรคหัวใจ ($\bar{X} = 2.91$)	-0.37*
	โรคไต ($\bar{X} = 3.00$)	-0.46*
	โรคไขมันในเลือดสูง ($\bar{X} = 3.13$)	-0.59*
	โรคเก๊าท์ ($\bar{X} = 2.65$)	-0.11
โรคเบาหวาน ($\bar{X} = 2.83$)	โรคหัวใจ ($\bar{X} = 2.91$)	-0.08
	โรคไต ($\bar{X} = 3.00$)	-0.17
	โรคไขมันในเลือดสูง ($\bar{X} = 3.13$)	-0.30
	โรคเก๊าท์ ($\bar{X} = 2.65$)	0.18
โรคหัวใจ ($\bar{X} = 2.91$)	โรคไต ($\bar{X} = 3.00$)	-0.09
	โรคไขมันในเลือดสูง ($\bar{X} = 3.13$)	-0.22
	โรคเก๊าท์ ($\bar{X} = 2.65$)	0.26*
โรคไต ($\bar{X} = 3.00$)	โรคไขมันในเลือดสูง ($\bar{X} = 3.13$)	-0.13
	โรคเก๊าท์ ($\bar{X} = 2.65$)	0.35*
โรคไขมันในเลือดสูง ($\bar{X} = 3.13$)	โรคเก๊าท์ ($\bar{X} = 2.65$)	0.48*

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตาราง 4.17 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านโรคประจำตัวที่ต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ วิธี Least Square Distance (LSD) สามารถอธิบาย ได้ดังนี้

ผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัวเลย จะมีระดับการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคไต และโรคไขมันในเลือดสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่จะมีระดับการรับรู้ปัญหาที่ไม่แตกต่างกับผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเก๊าท์

ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเก๊าท์ จะมีระดับการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคหัวใจ โรคไต และโรคไขมันในเลือดสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 2.8 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน

ตาราง 4.18 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA

ลักษณะที่อยู่อาศัย	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value
บ้านตนเอง	225	2.63	0.479		
บ้านเช่า	76	2.77	0.406	4.787	0.009*
อื่นๆ	13	2.94	0.594		

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตาราง 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ (Multiple Comparison) วิธี Least Square Distance (LSD) ได้ผลดังตาราง 4.19

ตาราง 4.19 ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ วิธี Least Square Distance (LSD)

ลักษณะที่อยู่อาศัย (i)	ลักษณะที่อยู่อาศัย (j)	ผลต่างค่าเฉลี่ย
บ้านตนเอง ($\bar{X} = 2.63$)	บ้านเช่า ($\bar{X} = 2.77$)	-0.14*
	อื่นๆ ($\bar{X} = 2.94$)	-0.31*
บ้านเช่า ($\bar{X} = 2.77$)	อื่นๆ ($\bar{X} = 2.94$)	-0.17

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตาราง 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม จากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน แบบเป็นรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบเชิงพหุ วิธี Least Square Distance (LSD) พบว่า ผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง จะมีระดับการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่พักอาศัยในบ้านเช่า และที่พักอาศัยประเภทอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 3 ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีอิทธิพลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม

ตาราง 4.20 ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

Model	Unstandardized		Standardized	t	p-value
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	β		
(Constant)	1.619	0.161		10.049	0.000
ด้านนโยบาย	0.117	0.040	0.158	2.923	0.004*
ด้านความร่วมมือ	0.175	0.028	0.336	6.223	0.000*
No. of Observes = 314		F-stat = 31.226		p-value = 0.000*	
R = 0.408		R ² = 0.167			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) พบว่า มีปัจจัยภายนอกอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์แบบปรับค่าเป็น 0.162 หรืออีกนัยหนึ่งคือ ปัจจัยภายนอกสามารถอธิบายความผันแปรของระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมได้ร้อยละ 16.20 ซึ่งปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ประกอบไปด้วย

1. ด้านนโยบายของรัฐบาล มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.117 และมีค่าสถิติทดสอบที่เป็น 2.923 กล่าวคือ เมื่อนโยบายของรัฐบาลมีความไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุมากเท่าใด จะส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

2. ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.175 และมีค่าสถิติทดสอบที่เป็น 6.223 กล่าวคือ เมื่อแต่ละหน่วยงานเกิดปัญหาในการประสานงานกันหรือขาดการประสานงานกันมากเท่าใด จะส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ได้ดังนี้

$$Y = 1.619 + 0.117X_1 + 0.175X_2$$

โดย Y คือ ระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม

X_1 คือ ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐบาล

X_2 คือ ปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

ตาราง 4.21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
<p>สมมติฐาน 1 ระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง</p>	สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	
<p>สมมติฐาน 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านเพศที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	ไม่สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 2.2 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านอายุที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	ไม่สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 2.3 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	ไม่สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 2.4 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	ไม่สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 2.5 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	ไม่สอดคล้อง

ตาราง 4.21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
<p>สมมติฐาน 2.6 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 2.7 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านโรคประจำตัวที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 2.8 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน</p>	สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 3 ปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม</p>	
<p>สมมติฐาน 3.1 ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายมีอิทธิพลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม</p>	สอดคล้อง
<p>สมมติฐาน 3.2 ปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีอิทธิพลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม</p>	สอดคล้อง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง จากทั้งหมด 6 หมู่บ้าน จำนวน 314 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้แบ่งการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลัง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 55.73 และเป็นเพศชายร้อยละ 44.27 มีอายุระหว่าง 60-65 ปี ร้อยละ 79.62 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 79.94 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา ร้อยละ 56.37 มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 87.26 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 42.36 รองลงมาได้เฉลี่ย 1,001-3,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 36.62 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 50.64 พักอาศัยในบ้านของตนเอง ร้อยละ 71.66

2. ปัจจัยภายนอก ซึ่งประกอบด้วย ด้านนโยบายของรัฐ และด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านนโยบายของรัฐ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลังมีความคิดเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ มาจากนโยบายของรัฐโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ผู้สูงอายุคิดว่าเป็นสาเหตุของปัญหามากที่สุด คือ การจัดสรรงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ รองลงมาคือ คือ การไม่ได้มีส่วนร่วมในการร่วมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่วนข้อที่ผู้สูงอายุคิดว่าเป็นสาเหตุของปัญหาน้อยที่สุด คือ ไม่ทราบนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของภาครัฐ

ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลังมีความคิดเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ มาจากปัญหาด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ผู้สูงอายุคิดว่าเป็นสาเหตุของ

ปัญหามากที่สุด คือ การไม่ได้รับคำปรึกษา ให้แนะนำ และดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการถูกละเมิดสิทธิในด้านต่างๆ รองลงมาคือ การไม่ได้รับคำปรึกษาและให้คำแนะนำด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุ ส่วนข้อที่ผู้สูงอายุคิดว่าเป็นสาเหตุของปัญหาน้อยที่สุด คือ การไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคม

3. สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลควนลัง อำเภอลำปาง จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถแยกวิเคราะห์เป็นสภาพปัญหาในแต่ละด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านสุขภาพและการรักษา ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพและการรักษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ การไม่ได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล รองลงมาคือ การให้สถานบริการของรัฐและเอกชนไม่มีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การได้รับการรักษาพยาบาลโดยเสียค่าใช้จ่าย

ด้านการเงินและรายได้ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการเงินและรายได้ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในกลุ่มผู้สูงอายุ รองลงมาคือ การไม่สามารถเข้าถึงการประชาสัมพันธ์ในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุล่าช้ากว่ากำหนด

ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลควนลังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่างๆ รองลงมาคือ ไม่มีการจัดทัศนศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ไม่มีชมรมผู้สูงอายุเพื่อการนันทนาการ

4. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ในการศึกษารั้วนี้ ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานทั้งหมด 3 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลำปาง จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านระดับรายได้ ด้านโรคประจำตัว และด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมแตกต่างกัน สามารถแยกอธิบายเป็นรายด้าน ดังนี้

(1) ด้านระดับรายได้ พบว่า ผู้ที่มีระดับรายได้สูงกว่า 7,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป จะมีระดับของการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสูงกว่าผู้มีรายได้ต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน

(2) ด้านโรคประจำตัว พบว่า ผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัวเลย และผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเก๊าท์ จะมีระดับการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคหัวใจ โรคไต และโรคไข้มันในเลือดสูง

(3) ด้านลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง จะมีระดับการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่พักอาศัยในบ้านเช่าและที่พักอาศัยประเภทอื่นๆ

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุด้านเพศ ด้านอายุ ด้านการนับถือศาสนา ด้านระดับการศึกษา และด้านสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่งผลต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยภายนอกด้านนโยบายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งสองปัจจัยส่งผลเชิงบวกต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สามารถอภิปรายผล ดังนี้

สภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ พรรณภัทรใจเอื้อ (2557) ที่ทำการศึกษารื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลเนินศิลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการของสวัสดิการผู้สูงอายุในตำบลเนินศิลาภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้สภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน

ด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้ และด้านนันทนาการ โดยด้านที่พบว่ามีปัญหาสูงสุดของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คือ ด้านนันทนาการ โดยเฉพาะเรื่องไม่มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่างๆ และไม่มีการจัดทัศนศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุ สำหรับด้านสุขภาพและการรักษา สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ การไม่ได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้สูงอายุมักจะมีโรคประจำตัวหรือปวดเมื่อยตามร่างกายได้ง่ายกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้น เมื่อเกิดการเจ็บป่วยที่ไม่ฉุกเฉินแล้วเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลตามระบบ ทำให้เกิดการรอคอยการตรวจเป็นระยะเวลาานาน อาจเป็นผลให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่อยากเข้ารับการรักษาในกรณีเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อย สำหรับด้านการเงินและรายได้ สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในกลุ่มผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มักจะไม่ได้ทำงานแล้ว โดยเฉพาะผู้ที่เคยทำงานเป็นพนักงานประจำของบริษัทเอกชน หรือภาคแรงงาน ทำให้ขาดรายได้หรือมีเงินไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ส่งผลให้อาจจะทำให้คิดว่าตนเองเป็นภาระของลูกหลาน ทั้งนี้ ในความจริงแล้วนั้น ผู้สูงอายุหลายท่านยังมีศักยภาพในการทำงานอยู่ ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุควรมีการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ บุญวิเศษ (2561) ที่ทำการศึกษารื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับตำบลอย่างมีส่วนร่วม โดยผลการศึกษาพบว่า มาตรการคุ้มครองรายได้ของผู้สูงอายุ เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมหรืออาชีพที่เหมาะสมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านรายได้และด้านสังคม เพื่อสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง

ผู้สูงอายุที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะรับรู้ถึงสภาพปัญหาของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลังแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 7,000 บาท จะมีความเห็นว่าการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุยังมีปัญหาเกิดขึ้นมากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 7,000 บาท ทั้งนี้ เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 7,000 บาท ส่วนใหญ่ก่อนเกษียณจะมีรายได้ที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงมีความคาดหวังว่าหลังจากเกษียณแล้ว ทางรัฐควรมีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุรองรับที่ดีพอ แต่กลับพบว่า การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุยังมีปัญหาในหลายๆ อย่าง เช่น เบี้ยผู้สูงอายุที่ต่ำเกินไป และสวัสดิการในการรักษาพยาบาล เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ วีรยุทธ คำแก้ว และราเชนทร์ นพณัฐวงศกร (2564) ที่ทำการศึกษารื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับรายได้ต่างกันมีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์แตกต่างกัน และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ

ปานัสม์ ศรีไตรรัตน์ (2564) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลกะรน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลกะรนแตกต่างกัน เนื่องจากผู้สูงอายุหลายท่านยังมีความเคยชินกับระดับรายได้ที่ตนเองเคยได้รับ อีกทั้งยังมีความคิดว่าตนเองแข็งแรงพอที่จะทำงานเพื่อสร้างรายได้ต่อไปได้ ดังนั้น จึงมีความคาดหวังที่จะให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุส่งเสริมการสร้างรายได้ต่อไป สำหรับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวต่างๆ เช่น โรคหัวใจ โรคไต โรคเบาหวาน และโรคไขข้อในเลือดสูง จะมีความเห็นว่าการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุยังมีปัญหาเกิดขึ้นมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัว ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว ต้องการเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเป็นประจำ ซึ่งทำให้มีโอกาสเห็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น หรือได้รับความไม่สะดวกสบายในการใช้บริการ ประกอบกับอาจจะมีค่าใช้จ่ายจากรักษาโรคหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์บางอย่างที่สวัสดิการของผู้สูงอายุไม่ครอบคลุม ทำให้ต้องมีการจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลเพิ่มเติม สำหรับผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง จะมีความเห็นว่าการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุยังมีปัญหาเกิดขึ้นน้อยกว่าผู้สูงอายุที่พักอาศัยแบบบ้านเช่าหรือแบบอื่นๆ เนื่องจาก ผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองนั้น อย่างน้อยถือว่ามี ความมั่นคงทางด้านที่พักอาศัย จึงมีความคาดหวังในเรื่องสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุน้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ วิริยทศ คำแก้ว และราเชนทร์ นพณัฐวงศกร (2564) ในข้างต้น ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า หรือห้องเช่า จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในส่วนของที่พักอาศัย ประกอบกับ ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งไม่ได้มีการประกอบอาชีพ ได้รับเพียงเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนจากรัฐเท่านั้น ดังนั้นจึง ต้องการสวัสดิการจากรัฐมากกว่าผู้สูงอายุที่มีบ้านเป็นของตนเอง

ปัจจัยภายนอกซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง เนื่องจาก เมื่อนโยบายของภาครัฐไม่ชัดเจน และไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ จะเป็นผลให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดสวัสดิการ จะไม่สามารถดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในสถานพยาบาล หรือการบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้สูงอายุ เป็นต้น เมื่อไม่มีนโยบายรัฐที่ชัดเจนลงมา ย่อมไม่มีงบประมาณหรือมีการจัดจ้างบุคลากรที่ทำหน้าที่เฉพาะได้ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดในด้านนโยบายของรัฐ คือ การจัดสรรงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่เพียงพอ และการที่ผู้สูงอายุไม่ได้มีส่วนในการร่วมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ จึงทำให้เกิดการออกนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการแท้จริงของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปองทิพย์ ฤทธิ์อิม (2562) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การกำหนดนโยบายสวัสดิการโดยรัฐบาล ที่พบว่า การกำหนดนโยบายสวัสดิการโดยรัฐบาลที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับสวัสดิการ ก่อนที่รัฐจะ

กำหนดนโยบายออกหลักเกณฑ์ในการให้ประโยชน์อันใดอันหนึ่ง รัฐควรจะสำรวจกลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึงครอบคลุมทุกคน พร้อมทั้งคำนึงถึงความต้องการของผู้ที่ต้องให้ความช่วยเหลือ สำหรับด้านความร่วมมือของหน่วยงาน ก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง เนื่องจากหากหน่วยงานแต่ละหน่วยงานไม่ร่วมมือกันหรือมีการประสานงานกันไม่ดีพอ จะทำให้การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุขาดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของวัชรภรณ์ จันทนุกูล และสัญญา เคนาภูมิ (2559) ที่ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมระดับชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน จะเกิดผลได้ต้องอาศัยการสนับสนุนจากองค์การภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และชุมชน โดยต้องมีการร่วมมือกันจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นหนึ่งเดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ คู่มือการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ระบุว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานด้านสังคม หน่วยงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานด้านวัฒนธรรม หน่วยงานด้านการศึกษา เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลของการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลของการศึกษาวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประกอบไปด้วย ด้านสุขภาพและการรักษา ด้านการเงินและรายได้ และด้านนันทนาการ ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยได้มาทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังนี้

1. ส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ยังมีศักยภาพในการทำงาน โดยอาจจะเป็นการขอความร่วมมือกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดและภาคเอกชนให้มีการจัดจ้างงานผู้สูงอายุ ในส่วนของงานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ หรืออาจจะส่งเสริมให้ทำอาชีพอิสระ เช่น การเปิดสอนวิชาชีพที่ตนเองถนัด เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุจะรู้สึกว่าคุณค่าอยู่ พร้อมทั้งมีรายได้เสริม

2. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ให้กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน รวมไปถึงการกระจายข่าวสารให้ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

3. รวบรวมความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งช่วยให้เทศบาลเมืองควนลังสามารถจัดทำแผนพัฒนาสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการประเมินกลุ่มผู้สูงอายุ รวมถึงสามารถเสนอถึงปัญหาที่มีไปยังหน่วยงานนโยบายส่วนกลางได้

4. เพิ่มจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ของแต่ละหมู่บ้าน ในการเข้าพบปะพูดคุย สอบถามสภาพความเป็นอยู่ และการเข้าตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความรู้สึกรอดูแลจากการทำงานที่ควรได้รับของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจากเจ้าหน้าที่เขตเทศบาล ซึ่งเป็นผู้ให้บริการด้วย เพื่อสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้อย่างรอบด้าน

2. ควรมีการทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่มีในเชิงลึก โดยทำในรูปแบบการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว หรือการสัมภาษณ์กลุ่ม เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

- กชพรรณ รักชี. (2561). *ความต้องการของแต่ละบุคคล การมีส่วนร่วม การรับรู้ด้านคุณค่าและความคาดหวังด้านบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการที่ศูนย์สร้างเสริมคุณภาพชีวิตสำหรับผู้เกษียณอายุงาน ของประเทศไทย ในจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กรกมล บุญแพทย์. (2561). *ความต้องการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุความคาดหวังที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการในเขตเทศบาลตำบลหลักห้าจังหวัดสมุทรสาคร*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรจรงค์ ชาตรุปฏิวิน. (2561). *ปัญหาของผู้สูงอายุกับการจัดสวัสดิการชุมชนในเขตเมือง: ศึกษากรณี 2 ชุมชน ในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ก่องเกียรติ รัชชธรรม. (2556). *การประเมินความต้องการในการพัฒนาตนเองของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). *สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2565). *อำนาจหน้าที่*. ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2565, จาก http://www.dla.go.th/division_dla.jsp
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). *สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ*. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.dop.go.th/th/benefits/3/765>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550)*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทพเพ็ญวานิสย์ จำกัด.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *เอกสารประมวลสถิติด้านสังคมประชากรสูงอายุไทยปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560 ก). *แผนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

- กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *สูงวัยใส่ใจสุขภาพ การเปลี่ยนแปลง และเตรียมตัวเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ*.
 ค้นเมื่อ 12 มกราคม 2565, จาก <http://hp.anamai.moph.go.th/soongwai/statics/health/prepared/topic003.php>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). *สถิติผู้สูงอายุ*. ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าถึงได้จาก
<https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1159>
- ชนิษฐา กิจเงา และคณะ. (2558). *รายงานการวิจัยการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย*. สงขลา: ไอคิว มีเดีย.
- คะนอง พิณ. (2561). *รูปแบบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองคู อำเภอนองคู จังหวัดกาฬสินธุ์*. วารสารการเมืองการปกครอง, 8(3), 89-109.
- งามจิต อินทวงศ์. (2556). *ความต้องการสวัสดิการของพนักงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษปริญญามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิณณ์ธิดา พงษ์ดี ปิยธิดา คูศิริณัฐรัตน์. (2558). *ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านเหมืองแบ่ง ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย*. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน. 3(4): 561-576
- ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556). *การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย (Aging society in Thailand)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ชุตติกาญจน์ สลาหลง. (2563). *ความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ฐิติวรรณ แสงสิงห์. (2557). *การศึกษาวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรม : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านลือคำหาญ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณัฐจิรา ทองเจริญชูพงศ์. (2554). *สถานภาพและบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดกาญจนบุรี: การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมครัวเรือน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณิชานี ฉุนฉลาด. (2560). *การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย*. ค้นเมื่อ 12 มกราคม 2565, จาก library2.parliament.go.th/wichakarn/content-digest/digest021.pdf
- ดาวนภา เกตุทอง. (2563). *การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น*. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 3(2), 46-57.

- เดชวุฒิ พสุธาตระกูล. (2557). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเรือนจำกลางชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทศบาลเมืองควนลัง. (2565). *เทศบาลเมืองควนลัง*. ค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.khuanlang.go.th/_new/frontpage
- ทาริตา แดงเส็ง และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2564). *แนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร*. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 6(2), 63-73.
- ธนาชัย สุนทรอนันตชัย. (2560). *ความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความเป็นธรรมทางสังคมกับการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย*. วารสารวิชาการ, 9(5), 2-65.
- ธนัชฐา ทองทับ. (2560). *ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทนา อยู่สบาย. (2557). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้ชั้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นลินี พานสายตา. (2559). *ความต้องการในการฝึกอบรมและพัฒนากับความคาดหวังต่อความก้าวหน้าในสายอาชีพของบุคลากรสายวิชาการวิทยาลัยดุสิตธานี ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์*. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(2), 202-219.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2560). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2560*. กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.
- บุษยา ลิ้มงาม. (2560). *ความต้องการและแนวทางการพัฒนาการให้การสนับสนุนสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เบญจวรรณ ชูสารอ. (2558). *แนวทางการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดปัตตานี*. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ เทคโนโลยีภาคใต้ วิจัยครั้งที่ 5 “Social Concern: Engaging Minds for a Sustainable Future”. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- ปองทิพย์ ฤทธิอิม. (2562). *การกำหนดนโยบายสวัสดิการโดยรัฐบาล*. วารสารรัฐศาสตร์พิจารณา การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา, 6(12), 11-40.
- ปิ่นนัท นอขุนทด. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา*. โครงการงาน วศ.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

- ประวีณา คาไซ. (2559). ความต้องการในการฝึกอบรมและพัฒนา กับความคาดหวังต่อความก้าวหน้า ในสายอาชีพของบุคลากรสายวิชาการวิทยาลัยดุสิตธานี ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 10(2), 77-92.
- ปานัสม์ ศรีไตรรัตน์. (2564). ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบล กะรน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. ค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปานใจ จันทร์สีดา. (2558). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลทัพไทย อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปาริฉัตร พันธุ์ภักดี. (2564). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีภูมิลำเนาและ อาศัยอยู่ใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้ำเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยะดา ภักดีอำนาจ และพรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2557). แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการเพื่อ ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา. วารสารวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 31(2), 121-151.
- พรรณภัทร ใจเอื้อ. (2563). แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบล เนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์, 8(3), 39-54.
- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับ 3). (2560). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 36-39
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (2546). พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565 จาก http://law.msociety.go.th/law2016/uploads/lawfile/20150930_10_56_53_2922.pdf
- พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง แซ่อ้อย). (2560). การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมขอ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงทอง ไกรพิบูลย์. (2557). การดูแลผู้สูงอายุ (Elderly care). ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566, จาก <http://haamor.com/th>
- ภพพล ประทุมษา. (2557). ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565, จาก <https://ispying.blogspot.com/2014/08/maslows-theory.html>
- ภัทรนิษฐ์ จันทพล. (2556). แนวทางการออกแบบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่วัด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มรุต วันทนการ. (2557). *พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เรื่องเทศบาล*. ใน นครินทร์ เมฆไตรรัตน์และคณะ. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- มัทยา ศรีพนา. (2557). *การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ยุทธการณ ราชแข็ง. (2558). *การศึกษาระบบโครงสร้างการสงเคราะห์ กรณีศึกษา องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์ และกระทรวงกิจการทหารผ่านศึก สหรัฐอเมริกา*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รศรีรินทร์ เกรย์. (2556). *มิโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ : มุมมองเชิงจิตวิทยาสังคม และสุขภาพ*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรวดี สุวรรณพเก้า. (2556). *มิโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ: มุมมองเชิงจิตวิทยาสังคม และสุขภาพ: The Psycho-Social and Health Perspective* นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณิภา สระศรี. (2558). *แนวทางรองรับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- วัชรารณณ์ จันทนุกุล และสัญญา เคนาภูมิ. (2559). *แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมระดับชุมชนอย่างยั่งยืน*. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 8(4), 3-14.
- วันชัย ชูประดิษฐ์. (2555). *การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่*. ค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วีรยุทธ คำแก้ว และราเชนทร์ นพณัฐวงศกร. (2564). *ความต้องการสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร*. วารสารวิชาการธรรมทัศน์, 21(1), 15-28.
- ศรันยา สติธัย. (2557). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลเกาะขนุน อำเภอนมสรวง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ และคณะ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับภูมิสังคมของจังหวัดเพชรบุรี*. วารสารศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(3), 3459-3476.
- ศศิวิมล กองทรัพย์เจริญ. (2563). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสีห์ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศิริวรรณ อรุณทิพย์ไพฑูรย์. (2557). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กลุ่มการพัฒนามาตรฐานการกลไก สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2556). *สังคมวิทยาชุมชน: หลักการศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่นมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สร้อยญา สุขเพิ่ม. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนิสิตต่อการบริการด้านหอพักนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยนเรศวร*. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565, จาก http://www.nudorm.nu.ac.th/backoffice/php_form/uploads/files/research_1_1.pdf
- สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์ ประชัน คະเนวัน และสถาพร วิชัยรัมย์. (2562). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์*. วารสารสหวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 3(1), 81-8.
- สิทธิพันธ์ พูนเอียด และ ศลทร คงหวาน. (2564). *แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ*. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6 (5), 18-30
- สุดาร์ตน์ สุตสมบุญ. (2557). *สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย*. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1), 73-82.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2561). *การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับตำบลอย่างมีส่วนร่วม*. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 11(2), 217-232.
- สมลพร ตะน่าน และปวิช เฉลิมวัฒน์. (2561). *การจัดสวัสดิการและความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุ อำเภอหาดจับ จังหวัดอุดรธานี*. วารสารการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ, 1(2), 1189 - 95.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564*. กรุงเทพฯ: กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- เสมอ จัดพล. (2556). *การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- หมัดฟาซี รูบามา และกฤษดา มงคลศรี. (2562). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา*. วารสารการประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ, 10(1), 906-920.
- องค์การอนามัยโลก. (2565). *Aging and Health*. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health>

- อัศววัฒน์ พระเกตุเมือง, ศรีปริชญญา ฐปกระจำง และนพดล บุรณัฐ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้สูงอายุ. วารสารสมาคมนักวิจัย, 24(3), 205-18.
- อรรถพงษ์ คชศักดิ์. (2562). แนวทางการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Alderfer, C. P. (1972). *Existence: Relatedness and growth, human needs in organizational setting*. New York: Free Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Narirat J., & Sawitri T. (2556). *Social Welfare for Older Persons in Thailand: Policy and Recommendation*. Journal of Public Health and Development, 11(3), 39-47.
- Nuchanat S., Soraya D., Nattawut K., Natthapong P., Kesara A., Naratip K., & Chacattrai R. (2021). *Need of The Elderly Welfare in Makha Subdistrict, Non-Sung District, Nakhon Ratchasima Province*. International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews (IJSASR), 1(5), 29-38.
- Phra Rangson S., Phrakhr S. & Phramaha D. (2022). *Social Welfare Programs for Elderly People and Women in Thailand*. Asia Pacific Journal of Religions and Cultures, 6(2), 130-40.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับ
ผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
สำหรับผู้สูงอายุ

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล
ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
ในเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด และผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน

1. เพศ

¹ ชาย ² หญิง

2. อายุ

¹ 60-65 ปี ² 66-69 ปี

³ 70-75 ปี ⁴ 76-79 ปี

3. ศาสนา

¹ พุทธ ² อิสลาม ³ คริสต์

4. ระดับการศึกษา

¹ ต่ำกว่าประถมศึกษา ² ประถมศึกษา

³ มัธยมศึกษา/ปวช. ⁴ อนุปริญญา/ปวส.

⁵ ปริญญาตรี ⁶ สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานภาพสมรส

¹ โสด ² สมรส ³ หม้าย/หย่าร้าง/แยก

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

 ¹ ไม่เกิน 1,000 บาท ² 1,001 - 3,000 บาท ³ 3,001 - 5,000 บาท ⁴ 5,001 - 7,000 บาท ⁵ 7,001- 9,000 บาท ⁶ 9,001 บาท ขึ้นไป

7. โรคประจำตัว

 ¹ ไม่มี ² โรคเบาหวาน ³ โรคหัวใจ ⁴ โรคไต ⁵ โรคไขมันในเลือดสูง ⁶ โรคเก๊าท์ ⁶ โรคอื่นๆ (โปรดระบุ)

8. ลักษณะที่อยู่อาศัย

 ¹ บ้านตนเอง ² บ้านเช่า ³ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ปัจจัยภายนอก

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริง

- 5 หมายถึง ปัจจัยภายนอกในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
 4 หมายถึง ปัจจัยภายนอกในระดับเห็นด้วยมาก
 3 หมายถึง ปัจจัยภายนอกในระดับเห็นด้วยปานกลาง
 2 หมายถึง ปัจจัยภายนอกในระดับเห็นด้วยน้อย
 1 หมายถึง ปัจจัยภายนอกในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ปัจจัยภายนอก	ระดับความคิดเห็น				
	5 เห็นด้วย มากที่สุด	4 เห็น ด้วย มาก	3 ปาน กลาง	2 เห็น ด้วย น้อย	1 เห็นด้วย น้อยที่สุด
1. นโยบายของรัฐบาล					
1.1 ท่านไม่ทราบนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของภาครัฐ					
1.2 นโยบายสวัสดิการสังคมที่เกิดขึ้น ไม่ได้มาจากปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงอายุ					
1.3 นโยบายสวัสดิการสังคมที่นำมาปฏิบัติไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของท่าน					
1.4 การจัดสรรงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ					
1.5 ท่านไม่ได้มีส่วนร่วมในการร่วมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ					
2. ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน					
2.1 ท่านไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคม					
2.2 ท่านคิดว่าไม่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการให้บริการด้านสวัสดิการสังคม					
2.3 ท่านไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของผู้สูงอายุ					

ปัจจัยภายนอก	ระดับความคิดเห็น				
	5 เห็นด้วย มากที่สุด	4 เห็น ด้วย มาก	3 ปาน กลาง	2 เห็น ด้วย น้อย	1 เห็นด้วย น้อยที่สุด
2.4 ท่านไม่ได้รับคำปรึกษาและให้คำแนะนำด้าน กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุ					
2.5 ท่านไม่ได้รับคำปรึกษา ให้แนะนำ และ ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการดูแลเมตสิทธิด้าน ต่างๆ เช่น ด้านทรัพย์สิน ด้านการกระทำความ รุนแรงร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการทอดทิ้ง					

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองควนลัง
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริง

- 5 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับ
เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับ
เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับ
เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับ
เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับ
เห็นด้วยน้อยที่สุด

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัด สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	ระดับความคิดเห็น				
	5 เห็นด้วย มากที่สุด	4 เห็น ด้วย มาก	3 ปาน กลาง	2 เห็น ด้วย น้อย	1 เห็นด้วย น้อยที่สุด
1. ด้านสุขภาพและการรักษา					
1.1 ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเสียค่าใช้จ่าย					
1.2 ไม่ได้ได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษ สำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล					
1.3 ไม่ได้ได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการ สาธารณสุขใกล้บ้าน					
1.4 ไม่ได้รับการเยี่ยมบ้านหรือการแนะนำการดูแล สุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข					
1.5 การให้สถานบริการของรัฐและเอกชนไม่มี การจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุ					
2. ด้านการเงินและรายได้					
2.1 ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ					

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการจัด สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	ระดับความคิดเห็น				
	5 เห็นด้วย มากที่สุด	4 เห็น ด้วย มาก	3 ปาน กลาง	2 เห็น ด้วย น้อย	1 เห็นด้วย น้อยที่สุด
2.2 การเข้าถึงบริการการรับเบี้ยยังชีพเป็นไปด้วย ความยากลำบาก					
2.3 ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่ำกว่ากำหนด					
2.4 ไม่สามารถเข้าถึงการประชาสัมพันธ์ในการรับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ					
2.5 ไม่มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในกลุ่ม ผู้สูงอายุ					
3. ด้านนันทนาการ					
3.1 สถานที่สันทนาการ สนามกีฬาสำหรับ การออกกำลังกายและพักผ่อน ไม่มีความปลอดภัย สำหรับผู้สูงอายุ					
3.2 การจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ และเครือข่ายเป็นไปอย่างไม่เรียบร้อย					
3.3 ไม่มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่างๆ					
3.4 ไม่มีชมรมผู้สูงอายุเพื่อการนันทนาการ					
3.5 ไม่มีการจัดทัศนศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุ					

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ผลการทดสอบค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ส่วนของคำถาม	จำนวนข้อ	ค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาคซ์อัลฟา
ตอนที่ 2 ปัจจัยภายนอก	10	0.728
ด้านผลิตภัณฑ์	5	0.771
ด้านราคา	5	0.772
ตอนที่ 3 สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน	15	0.824
การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ		
ด้านสุขภาพและการรักษา	5	0.831
ด้านการเงินและรายได้	5	0.832
ด้านนันทนาการ	5	0.846
รวม	25	0.867

